

Debatten om Grön anarki och
anarkoprimitivism på Yelah

Debatten om Grön anarki och anarkoprimitivism på Yelah

Detta dokument innehåller en samling heta debattartiklar från den frihetliga nyhetsportalen Yelah. Den antändes torsdagen den 14 september 2006 och falnade fredagen 06 oktober 2006, men den satte sina avtryck. Grön anarkism och anarkoprimitivism är inga riktningar som vanligtvis släpps upp till ytan inom anarkiströrelsen, vilket flera grönsvarta märkt av inte minst på vänsterrörelsens olika webforum, som exempelvis socialism.nu. Tvärtom har den oftast häcklats och nedvärderats, vilket inte är så konstigt egentligen. Vi är vana.

Men så hände det. Det tog skruv och en massa intressanta saker skrevs och diskuterades. Förhoppningsvis dör inte den här lågan, utan växer till en eld som gör anarkism till ett hållbart revolutionärt alternativ till industriell kapitalism, det rådande globala mänskliga sättet att leva och tänka. Vi kan alltid hoppas att både svarta, rödsvarta och grönsvarta tog till sig av det som sades och tänkte lite till. Och en dag kanske får arslet ur kontorsstolen.

2	Valet är en illusion	av Agneta Enström
5	Primitivism inget alternativ	av Robert Halvardsson
7	Människor ska vara människor – inte arbetare	av Anto Cvitic
8	Grön anarki – inte demokrati	av Agneta Enström
11	Primitivismen det enda alternativet för överlevnad	av Stefan Flack
13	Primitivismen en typisk västerländsk ideologi	av Daniel Kristiansson
16	Primitivisternas slutsatser orimliga	av Erik Lindgren
18	Frihetlig civilisation en outtömd möjlighet	av Robert Halvarsson
21	Anarki bortom ismer och dogmer	av Agneta Enström
24	Civilisationsdystopi och livsoptimism	av Gudmund Asketjärn
27	Våldet är grundproblemet – inte civilisationen	av Tomas Lundström
28	Frihetlig civilisation är en omöjlighet	av Anders Eriksson
30	Vaddå "våldsam natur"?	av Anto Cvitic
31	Civilisationen är grundproblemet – inte våldet	av Thomas Toivonen
32	Hur ska vi ta oss dit härifrån?	av Elis Larsson
35-35	Relaterade websidor och lästips	

Torsdag 14 september 2006

Valet är en illusion

av Agneta Enström

Riksdagsvalet är den representativa demokratins största jippo, och det samtida statssamhällets yttersta spektakel. Men det är ett spektakel som skrämmer mer än roar, så här i totalitära nukleära tider. Partipolitiska program som hotar med ekonomisk tillväxt hör den parlamentariska cirkusen till. Men under valets spektakel kommer det, och mycket mer som illustrerar det patologiska samhällets brist på sjukdomsinsikt, till morbida uttryck. Utifrån frihetliga perspektiv är förvisso frågan om att rösta eller inte rösta långt från den största. För i kampen mot de maktordningar som möjliggör det verkliga skräckscenariot bakom teatern, och illusionen bakom valet, finns andra strategier. Att producera eller inte producera är en fråga där det börjar brännas och lukta utmaning. Och kampen om frihet och autonomi, om kultur och identitet, äger inte rum i det offentliga därhus som ockuperas av politiker, akademiker och

näringsliv.

Men om den anarkistiska analysen stämmer, att "politik är den skugga som ekonomin kastar över samhället", och att denna skugga mörklägger livsviktiga frågor som ekologisk och mänsklig existens, då borde vi kanske ta det här spektaklet ganska personligt och allvarligt ändå. De politiska och ekonomiska makthavarna för ett krig mot livet och dess förutsättningar. Om så är fallet, så ser jag det som ett moraliskt ansvar att slå vapnet ur händerna på makten, innan världen är till ända.

Industrisamhällets tillväxt handlar om produktion, som bygger på exploatering av människor och natur som i processen reduceras till resurser och kapital. I vår kultur hänger identitet ihop med vad vi producerar och konsumerar, och liv liksom materiella ting varufieras och kommersialiseras. Vi associeras och värderas utifrån vad vi producerar och konsumerar. Maktens vapen är de alienerande system som förslavar oss längs ett löpande band för att producera, och den kultur som terroriserar oss att konsumera den skit vi producerar. I civilisationernas och med dem jordbrukets begynnelse uppfann man kalendern, för att dominera och manipulera jorden. Ett kontinuerligt nu, närvaro och holism blev en cirkulär tidsuppfattning som sen blev en linjär utvecklingsdiktatur, en civilisationens monokultur. Efter ytterligare några tusen år, från att människan började kultivera jorden och dominera naturen genom att kalkylera, mäta och ackumulera, uppstod den industriella civilisationen. Där och här vi är just nu. En bråkdel av jordens historia, någon sekund av mänsklig existens, och redan har tiden materialiserats och människan med uret kontrollerats. Under dessa ögonblick, av jordens alla miljarder år, är den numera industriella monokulturen på väg att utrota allt i dess väg.

Ur ett sådant perspektiv är det lätt att bli etnocentrisk och glömma de ursprungskulturer som fortfarande lever eko-logiskt, som våra allas förfäder har gjort och som mänskligheten har levt under 99 procent av vår arts tid på jorden. Det är också lätt att glömma de maktordningar som finns inom monokulturen, jordens maligna melanom och idag den industriella civilisationen. Det finns grader av ansvar, det existerar makthavare och förtryckta, och för att tala med författaren och eko-aktivisten Derrick Jensen finns det makthavare att konfrontera. Jensen liknar politiska och ekonomiska makthavare med våldtäktsmän, och vid mötet med våldtäktsmän handlar det inte först och främst om att försöka föra en demokratisk dialog, utan att försvara sig. Jensen menar också att vi har ansvar för mer än våra egna handlingar, och det är att göra allt i vår makt för att förhindra förtryckarnas, mördarnas och våldtäktsmännens skadliga handlingar. Att passivt se på är medskyldighet. Ekologiskt försvar är självförsvar, skulle en grön anarkist resonera.

Fortfarande är vi människor och vi lever ännu på jorden, även om vissa försöker kolonisera rymden. Vi lever samtidigt i en industriell globalisation vars tillväxt kostar existensen för ett par hundra djurarter om dagen och ett par ursprungskulturer om året. Det här är bara kalla fakta, inget kontroversiellt, i en tid när även oljebolagen erkänner att den industriella teknologiska utvecklingens pris är vår egen undergång. Ändå fortsätter spelet för gallerierna, medan marken närmar sig i en rasande hastighet under vår störtande civilisation. För vad har en global ekologisk apokalyps att skaffa med valet i Sveriges riksdag kan man kanske undra. Förutom att det med all sin smaklöshet är provocerande och ett störande moment. Kanske kan det rentav betraktas som en politisk pornografi, som uppenbarligen distraherar människor från verkligheten, från att ta ansvar och stoppa den skit som försiggår mot vår jord, och mot oss själva. Spektaklet är svårt att undvika. Det viker ut sig överallt, i alla rum och sammanhang.

Ett av de många fascistiska valhoten i år är att "alla ska med", på detta ohållbara bygge och avgrundsfärd. Helt i linje med den liberalekonomiska teknokratin som alltid uppmanar oss att investera i den kollektiva självmordssekten. Tillsammans ska vi trampa gasen i botten, blunda och köra – framåt? Jag bara undrar vart framtiden är. Det känns som att meningen med allt förlorades för länge sedan, någonstans under utvecklingens linjära färd, mot döden. Och livet självt är den risk som investeringen innebär. Rött som blått och brunt som grönt, i partipolitisk

form är ekologisk relevans aldrig någonsin en norm, med en representativ demokrati har vi aldrig någon chans. För vilken politiker som teknokrat skulle representera livet? Vad det nu än är. I den politiska kulturen och ekonomiska diktaturen har även livet blivit ett tomt begrepp, som allt annat i industrisamhällets kalla grepp. Så här är vi, i själen ingenstans men i världen överallt. Döende, i en ekonomiserad kultur där ackumulation är religion. Och med teknologi som enda hopp, blir livet ett dödfött och andefattigt lopp. En kultur som genom seklen har distanserat oss från det vi nu kallar för natur, var i själva verket, att klippa banden till oss själva. Industriella föreningar, arbetsdelning, specialisering och isolering är vår vardag, kostnad och pris för teknologisk produktion och konsumtion. För i monokulturen jobbar de flesta av oss den mesta delen av vår vakna tid, bara för överleva, eller för att köpa tid och frihet, eller teknologiska prylar som ironiskt nog ska föra oss närmre varandra, och förverkliga oss själva. Plats och tid har blivit flytande, liksom sociala rum och identiteter. Finns det fortfarande något verkligt och sant? När något upplevs starkt och liksom autentiskt kommer platta liknelser i stil med att "det var som på film". I andra fall, när verkligheten kan förnimmas genom dimman av vår zombievandring, blir den svårhanterlig och vi frågar oss om det här verkligen är "på riktigt". Vi försöker bara överleva viskar någon besvärat, men hur var det där med att leva?

Den högteknologiska utvecklingen är inte bara ett uttryck för den postmoderna samtiden, utan även postmodernismens främsta vapen i kampen mot verkligheten där verkliga hierarkier och förtryck, liksom motstånd och alternativ, fortfarande existerar. För vi existerar, även om filosofins stora män har ifrågasatt det sedan länge. Men existensens vara skiljer sig åt mellan sociala kategorier, inte långt ifrån de platonska ideal om klassamhället som artikulerades innanför den första stadsstatens murar. I den datoriserade tidsåldern existerar förtrycket lika mycket som någonsin. Men kanske har isolering och segregering nu en starkare förmåga att dölja förtrycket av "de andra", klasserna, kulturerna, kvinnorna, arbetarna, djuren och naturen. Exploateringen bakom den dator som jag liksom du sitter framför just nu, existerar. Mord av människor, djur och natur ligger bakom den teknologi som vi tror gör oss fria. Monokulturen gör oss till förtryckare, samtidigt som även vi frihetsberövas i hopp om att dessa förbannade prylar ger oss frihet och (val)möjligheter. Den teknologiska friheten är även den en illusion. På en av den fria världens alla murar någonstans, kan man läsa en gammal sanning av en död anarkist som påstod att "ingen är fri förrän alla är fria". Vår kultur bygger på att förtryck existerar. Här är ingen fri.

Och eskapistiska alternativ, som att fly till skogs och leva självförsörjande existerar inte i verkligheten för det mesta och för de flesta. De spillror av vildmark som finns kvar, har med lagen gjorts till någons egendom, investering och resurs till det hungriga system som ständigt kräver mer liv och natur att sluka. Och om så inte var fallet, är det ändå få som skulle klara sig mer än en dag i det fria. Samtidigt som monokulturen får fler att föda, blir de kulturer som har kunskap om människans ekologiska existens allt färre. Men vem bryr sig om det i postmoderna tider, när verklighet och sanning har ersatts av science fiction och illusioner. Om att vi har ett val, även om själva existensen saknar värde.

I relationen mellan människa och natur är vi, till skillnad från naturen, beroende av relationen på grund av existentiella skäl. Till och med vetenskapen (som för övrigt inte ens kan definiera liv) bekräftar oss det. Och när kulturen klipper bandet till naturen, förloras det förhållande som betyder allra mest. Med naturen försvinner själen. I sitt yttersta är och handlar livet om relationer, inte politiska och ekonomiska, utan ekologiska. Den destruktiva monokulturen förstör naturen, och vår egen existens. Det vet de flesta. Ändå ser de flesta på när det sker, det som inte får ske. Den här kulturen är sjuk. Den här kulturen äcklar mig. Ursprungsfolk som hotas utrotas av civilisationen gör ofta ett aktivt motstånd som saknar motstycke inom monokulturen. Det verkar som att civiliserade (passiviserade) människor däremot, redan anser sig besegrade, eller inte ser, orkar, förmår eller ens vill ha en förändring, mer än de vill ha, typ en pryl. Med ett enkelt maktperspektiv skulle det kunna förklaras med intressen, eller förmodade intressen. De (vilka till exempelvis inbegriper oss med datorer)

som är där uppe vill inte ge upp sin (vår) livsstil. De (vi) tror att nallen, datorn och bilen och det-tar-aldrig-slut behövs. Eller vad handlar det om, frihet? Är det värt att utrota djurarter och förorena hela ekosystem för, prylar? Sällan ställs frågan just så, för i vår kultur är teknologin normaliserad och neutraliserad, varken ond eller god, som att den bakomliggande industriella produktionen inte alls skulle handla om att ta, från någonstans. Vi kanske till och med inbillar oss att vi ger, tar och ger. Liksom vi talar om ”miljövänliga” bilar, fast produktionen bakom varje bil är tjugtals ton av miljövådligt avfall.

Fast någonstans, vet vi att industriell produktion, lågavlönat arbete, och transporter runt planeten är en förutsättning för våra avancerade apparater. Avfall. Avfall. Avfall. Men världen är värd att offras för det här. Hur kan man annars förklara att de, vi eller vilka fan det nu än är, bara ser på? När världen går åt helvete, mot sitt stora och vårt eget lilla slut. Eller hur kan man förklara att vi/de/man nöjer sig med att protestera och resonera, föra en dialog med makten, mördarna och våldtäktsmännen?! Dem som är där längst uppe i pyramiden.

Den nordamerikanska ursprungs- och miljöaktivisten Ward Churchill förklarade pacifism som en patologisk konsekvens av civilisationen. Och även Gandhi föredrog våld framför feighet. Någon som argumenterar emot och försvarar pacifismen framför livet? Om inte, så vad väntar vi på? Att agera, antar jag.

Att rösta däremot, är inte att agera, det är att delegera, sitt jag, sig själv, och sitt ansvar. Livet och världen är alldeles för värdefullt för att delegeras bort. Livet kan inte representeras, utan måste levas, kännas och ageras. Att rösta är att inte ta sitt eget ansvar, att lämna över det på någon annan, som dessutom med stor sannolikhet skor sig på världen som den är. Men inte behöver vara, om vi levde själva, om vi levde fria, om vi tog ansvar för våra handlingar. Individuell autonomi och frihet har varit alltid anarkismens hjärtefråga, liksom kampen mot förtryckets alla former. Det politiska systemet är en liberal paradox vars kulturella och historiska kontext alltid bygger på förtryck men aldrig frihet och verklig autonomi. Om det här förbannade valet (vars reklamaffischer tapetserar hela landet med Norrlands skogar) skulle kunna förändra något överhuvudtaget, om det inte var en illusion, så vore det med all sannolikhet förbjudet. Om världen ska räddas från vår destruktiva civilisation, måste lagen liksom staten tas för vad den är, en livsfarlig illusion. Vi har ingen vänskap att förlora på att bryta relationen till makten, men vi har frihet och autonomi att vinna. Och när vi är mitt i allt det som finns att göra, uppleva och leva, som fria motborgare till makten, glöm då inte bort att inte rösta!

Lästips för anarkister utan partiprogram:

Dave Foreman; Ecodefense, Derrick Jensen; Endgame, Harold Barclay; People Without Government – An Anthropology of Anarchy, Culture and Anarchism, Pierre Clastres; Society Against the State, John Zerzan; Against Civilization, Stanley Diamond; In Search of the Primitive – a Critique of Civilization.

Tisdag 19 september 2006

Primitivism inget alternativ

av Robert Halvardsson

Primitivismen är inte ett alternativ. Alla frihetliga som föreställer sig radikal demokrati som alternativ till det globala klassamhällets hänsynslöshet bör avvisa primitivisterna och istället föra en kamp för ett klasslöst, industriellt samhälle, skriver tidigare Yelah-medarbetaren Robert Halvarsson i ett svar till Agneta Enströms ”Valet är en illusion”.

Att valet som demokratisk utpost och garant för folks inflytande över sina egna liv är en illusion är en uppfattning de flesta anarkister torde dela med Agneta Enström. Exploateringen

i dagens samhälle var inte satt på undantag under den nu avslutade socialdemokratiska regeringsperioden. Men lösningen på klassamhällets brutala ansikte är inte primitivism.

Samma idag som igår

Ekologisk förstörelse. En demokrati som bryter upp en avgrund mellan yrkespolitiker och medborgare. Fackliga organisatörer som attackeras och misshandlas. Osäkra arbetare och arbetslösa som inte vågar säga ifrån när man misshandlas genom låga löner och arbetslöshet. Så var det igår, under en vänsterkoalitionen. Så kommer det vara imorgon, med skillnaden att den trygghet som fanns att finna för arbetarklassen kommer att ansättas ännu hårdare. Detta med borgarklassens myskille Reinfeldt hållande i piskan.

Att se hur kommunikationsstrategier och smart marknadsföring ersätter direkt inflytande över den egna tillvaron är deprimerande. PR-konsulternas budskap som ekar tomt över gator och torg och är lika mycket demokrati som dålig porr är i förhållande till bra sex. Imorgon kommer valbudskapen eka tommare, och sen kommer väl så sakteliga uppvaknandet från valrörelsemardrömmen. Då den samlade borgerligheten samlar för en långtgående attack. Då de nya moderaterna sakta kommer att försöka riva sönder din och min verklighet.

Klar skiljelinje mot primitivismen

Det finns ett ansvar för att låna Enströms ord att "slå vapnet ur händerna på makten, innan världen är till ända." Men någonstans finns en klar skiljelinje mellan min och Enströms anarkism. Eller primitivism som jag hädanefter väljer att kalla Enströms idétradition. Den ideologi hon har valt att luta sig mot utgör enligt mig inget alternativ mot rovdrift på vare sig människor eller ekologi. Primitivismen och dess amerikanska förgrundsgestalter har en historia med många ideologiska konflikter med anarkistorganisationer, fackföreningar och socialister av alla schatteringar.

Civilisationen sägs vara problemet

För att göra en lång historia kort är grundtanken hos primitivismen att det är själva civilisationen som är problemet. Civilisationen föder klassamhället och klassamhällets förstörelse kräver civilisationens undergång menar man. Mänsklig frihet är enligt primitivismen en omöjlighet i ett modernt samhälle. Själva industrisamhällets väsen är exploateringen och den hänsynslösa kapitalismen. I sin västvänliga version, fundamentalistiska eller statssocialistiska.

Men här sker ett stort brott från de anarkister och anarkismer som har varit majoritetsströmningar i världen.

I stället för frihetlig socialism, arbetarperspektiv och direkt aktion får vi individernas kamp mot den industriella maskinen. En hopplös kamp där mänsklig frihet bara blir möjlig med det moderna samhällets undergång. En domedagsprofetsia över industrialismen och stadssamhället. Samt över alla delar av arbetarrörelsen och folkrörelser som vill något annat än kapitalism.

De skrattar åt radikal demokrati

Alla frihetliga som föreställer sig radikal demokrati som alternativ till det globala klassamhällets hänsynslöshet, har Enströms författartips skrattat åt och hånat som en praktisk omöjlighet. Att arbetare tillsammans skulle kunna styra arbetsplatserna med solidaritet och jämlikhet som riktlinjer är också det en omöjlighet. Eftersom man enligt **Zerzan, Jensen** med flera vägrar att se roten till problemet. Den som de anser ligger i mänsklighetens historia alltsedan vi började bruka jorden.

De konsekvenser som kommer av ett sådant perspektiv innebär en klar brytning med den frihetliga socialismen i alla dess former. Jag tror fortfarande i min naivitet att det finns en möjlighet till en social värld styrd efter mänskliga behov efter moderna förutsättningar.

Frågan är brännande aktuell då den formella arbetarrörelsen har lidit ett svidande nederlag. Frihetliga socialisters behov av att vara konkreta blir så mycket större. Villkoren kommer att bli tuffare och vi får inte fastna i de verklighetsfrånvända programförklaringar som primitivister erbjuder.

Hoppet står till folkrörelserna

Hoppet står snarare till de folkrörelser som kommer att ansättas hårdare under borgerlig piska. De hemlösas spektakulära aktioner visar ett alternativ som andra ansatta grupper förhoppningsvis låter sig inspireras av.

Om de större fackföreningarna inspireras av mindre fackföreningar som Hamnarbetarförbundet och Syndikalisterna kommer kanske vissa av de värsta attackerna på låginkomsttagare och arbetarklassen under de kommande fyra åren kunna motas. Samtidigt är 2007 avtalsrörelsernas år och när LO inte har ett socialdemokratiskt regeringsinnehav att ta hänsyn till kan mycket hända. Framtiden är trots allt inte skriven i sten. Men frihetligas enda möjlighet att inneha existensberättigande är när vi fungerar som en del av folkrörelserna och deltar i den sociala kamp som krävs för ett klasslöst samhälle. Om vi istället som primitivisterna säger att det är meningslöst att kämpa för vår situation på våra arbetarplatser. Då saknar vi existensberättigande och lägger oss platta för ett fantasifoster som verkligen inte kommer att göra mycket för att förbättra våra villkor.

Vi är inte dömda på förhand

Jag tror inte att vi är dömda att i en industriell civilisation ständigt återskapa det destruktiva klassamhälle som vi alla känner allt för väl. Om att ständigt jagas av chefer och politiker oberoende färg. Men då behöver vi göra motstånd och göra det väl. I vår vardag och närhet.

Onsdag 20 september 2006

Människor ska vara människor – inte arbetare

av Anto Cvitic

Primitivister förespråkar inte en återgång till hur det var förr, snarare att låta sig inspireras och försöka leva som våra förfäder har gjort. Det industriella samhället kan göras lättare att överleva i, men knappast ett samhälle att leva i, skriver Anto Cvitic i en replik till Robert Halvarsson.

Det industriella samhället kan göras lättare att överleva i, men knappast ett samhälle att leva i. Vi kan kämpa för att göra det så bra att leva i som möjligt, men vi kan aldrig komma ifrån faktumet att vi fortfarande skulle behöva arbeta och slita även om arbetsplatserna kontrollerades av de som arbetade där. Vem skulle piska sig själv till övertid och slit? Inte många. Vem vill verkligen arbeta? Kanske några. Vem vill arbeta i vetskap om att jobbet förstör naturen och livet på jorden? Färre.

Brytningen med socialismen

Det har sagts att socialister vill ersätta den kapitalistiska ordningen med en socialistisk, eller som det uttrycks ersätta "the capitalist mode of production" med "the socialist mode of production".

Problemet ligger i "production", vad sägs om "the egalitarian mode of production", "the fascist mode of production"? Vi lär producera skit hursomhelst. Bäst att låta naturen ta hand om den saken, och vi njuta av det.

Förutom att skada människor genom att tvinga oss in i arbete, profit sökande och allt det där, skadar industrin naturen på ett sätt som aldrig kan göras miljövänligt.

Vi pratar om miljövänliga bilar och diverse sätt att minska förstörelsen av naturen, men vi kommer inte ifrån faktumet att genom att arbeta fram en miljövänlig bil går det ändå åt tonsals med avfall som naturen inte kan ta hand om, och vi ska inte glömma avfallet som bilen blir.

Så lite artificiellt som möjligt

Ska vi ha en framtid där vi kan tänkas leva, ser jag helst till att en sådan värld skadas så lite som möjligt av artificiella skapelser. En värld där arbetslöshet är en dygd och full sysselsättning ett hot. Där människor är människor och inte arbetare. Utan fackliga pampar och riktlinjer. Utan kamp, bara frid.

Det har varit möjligt

Är en sådan värld möjlig? Det har varit det. Vi har haft det så i hundra tusentals år. Primitivister förespråkar inte en återgång till hur det var förr, snarare att låta sig inspireras och försöka leva som våra förfäder har gjort. I praktiken innebär det att tex inte rösta, inte ens bry sig, leva i sin egen lilla värld. Precis som anarkisterna försöker leva anarkistiskt, dvs genom att inte dominera andra och inte låta sig själva domineras, så kan vi försöka leva som människor gjorde innan de blev arbetare.

Exakt hur det är får väl, i anarkistisk anda, var och en avgöra för sig själv.

Onsdag 20 september 2006

Grön anarki – inte demokrati

av Agneta Enström

I den värld där jag vill leva råder frihet framför lagen, autonomi framför rättigheter, ekologi framför ekonomi. Jag drömmer om anarki. De framsteg och den utveckling som kännetecknar civilisationen har ofta genererat allvarliga ekologiska konsekvenser, förtryck och exploatering. Jag kan nog inte komma på ett enda undantag, skriver Agneta Enström i en replik till Robert Halvarsson i debatten om anarkoprimitivismen.

Jag välkomnar Robert Halvarssons utmaning och svar till min artikel om att ”Valet är en illusion.” Kritiken träffar rätt och hårt i mycket, men jag vill avvisa Halvarssons närmast marxistiska slutsatser om att klassförtrycket är den största och värsta av världens alla maktordningar.

Det vore tacksamt och kanske mycket lägligt med en politisk teoretisk diskussion. Jag ser gärna att vi ventilerar ett par av anarkismens centrala begrepp, som frihet och autonomi. Och nu med hänsyn till den ekologiska dimension som alltid borde genomsyra den frihetliga kampen, men som det sällan ens tas hänsyn till, liksom kön och kultur tenderar att hamna i skuggan av klass eller omvänt.

Anarkoprimitivism ingen radikal demokrati

Halvarsson kritiserar den så kallade ”primitivism” som han lokaliserar som grund till mitt resonemang om riksdagsvalet och det samhälle som den representativa demokratin äger rum i. Hans egen ideologiska hemvist förklaras vidare som den frihetliga socialismen, det vill säga en syndikalistisk tradition av anarkismen och där det ideala samhället är deltagardemokratiskt (politiskt) och kooperativt organiserat (ekonomiskt).

Och som frihetlig socialist är Halvarssons analys av anarkismens primitivistiska gren (ideo)logiskt riktig. Anarkoprimitivismen är inte ett alternativ för dem som föreställer sig en radikal demokrati inom det industriella samhälle som Halvarsson vill se.

Men låt oss diskutera skillnader och likheter mellan anarkosyndikalism och anarkoprimitivism genom att ställa frågor om vad för slags alternativ det då handlar om. Har den frihetliga vänstern något att lära av denna, en av anarkismens mer kontroversiella, teori om frihet och förtryck?

Inledningsvis vill jag påpeka att det inte är utan en skeptisk inställning som jag bemöter alla slags metabertelser, teorier och ideologier. Trots det vill jag belysa vikten av att studera anarkoprimitivismen närmre, om inte annat så för en självkritisk reflektion över den anarkosyndikalism som jag tillsammans med många inom den frihetliga världen hyser stor respekt för.

Detta är grön anarki

Som politisk teori är anarkoprimitivismen en av samtidens mer civilisationskritiska ansatser och vars rötter springer ur en uppsjö av idéer som ofta samlas under begreppet ”grön anarki”. John Zerzan anses vara en av anarkoprimitivismens stora tänkare och de idéer som Zerzan artikulerar ger uttryck för är en kompromisslös kritik av civilisationen i sig, och inte bara specifika maktordningar om klass, kön eller kultur.

Den anarkoprimitivistiska analysen erkänner vikten av att krossa dessa maktordningar, liksom alla förtryck, men söker samtidigt vidare efter det som beskrivs i termer av ”the roots of domination”. Enligt den här ansatsen finns roten till förtryck att söka så långt historiskt tillbaka som civilisationernas begynnelse, alltså långt bortom det industriella samhällets numera globala dominans.

Antropologi hellre än sociologi

Grön anarki betecknar en idéströmning som inspireras av antropologi hellre än sociologi, och som tar världens överlevande spillror av ursprungsfolk på högsta allvar.

Anarkoprimitivismen bygger på antaganden om att vi högst sannolikt har något livsviktigt (som ekologisk samexistens) att lära av primitiva kulturer.

Primitiva ursprungsfolk ses som den vilda och fria varianten av mänskligheten medan civilisationens män-i-skor ses som den tämjda. Civilisationen ses som en destruktiv monokultur där vi tidigt lär oss att värdera män-i-skor högst och där den allt igenom hegemoniska världsbilden består av olika ideologier i särskilnad och åtskillnad, som till exempel klass, kön, kultur, art och inte minst kulturens totalitära dominans över naturen – och därmed oss själva.

Som Halvarsson så klarsynt påpekar bör inte Zerzan, eller den något mer reformistiskt orienterade Derrick Jensen, förstås som några anhängare av radikal demokrati. Grön anarki handlar om en önskan om mänsklig existens bortom alla former av systematiska förtryck och institutionaliserade maktordningar – men inom naturbaserade och ekologiska kulturer.

Frihetlig socialism eller grön anarkism?

Min egen politiska bakgrund är liksom Halvarssons frihetlig. Och vidare ser jag antifascistisk, feministisk och syndikalistisk kamp som livsviktiga strider mot de maktordningar som dominerar vår fysiska existens och frihetsberövar våra själar.

Men jag vågar inte ta för givet att de svar som Halvarsson har bestämt sig för leder till den frihet som jag drömmer om, en frihet som inte bygger på exploatering och förtryck. Mest av allt undrar jag hur industriell verksamhet någonsin kan vara ekologisk. Och jag funderar på hur arbetsdelning och specialisering kan leda till individuell autonomi istället för isolering och ökat beroende. Det här är frågor som borde ställas oftare i den frihetliga debatten och de samtal som kan utveckla anarkistisk teori bortom de svar som gavs redan i

industrialismens begynnelse. Kropotkin och Bakunin var kanske stora tänkare, men deras erfarenheter var inte våra, av att leva i något som liknar en global ekologisk apokalyps. Tänk om vi inte råd att censurera anarkoprimitivismens teoretiska bidrag beträffande de frågor som rör autonomi i relation till ekologi?

Finns inga allmängiltiga mallar

Det finns inga allmängiltiga mallar, svar och lösningar på hur vi kan krossa all världens förtryck. Jag tror dock att olika maktordningar hänger ihop och att de inte bör betraktas hierarkiskt. Alla former av förtryck är att förkasta, och ett klasslöst samhälle är inte lika med ett samhälle utan förtryck.

En av anarkismens största angelägenheter är att definiera och bekämpa den ansiktslösa makten som systematiska förtryck ofta innebär. Och som arbetare räcker det inte med att vi tar kontrollen över produktionsmedlen.

För att arbeta rymmer fler dimensioner av förtryck av oss som människor (och naturen när det kommer till industriell produktion) än den konsekvens som arbetsdelningens och specialiseringens hierarkier innebär.

Lika mycket som patriarkatets konsekvenser är fler och ärrar vår identitet betydligt djupare än den synliga könsmaktordning som värderar män högre än kvinnor i status och lönepolitik. Var är förresten patriarkatets rötter? Med ett antropologiskt grepp om olika kulturer ser man snart att dess vara eller existens inte heller är något universellt.

Klasskamp, könskamp, antifascism och så vidare måste kanske söka förtryckets vara i djupare jord, för att kunna dra upp det med rötterna istället för att klippa här och där. Som jag ser det är det framförallt en ekologisk dimension som saknas, inom såväl den politiska teorin som den praktiska kampen för allas autonomi och frihet. Den frihetliga vänstern har problem, den är varken hållbar eller särskilt frihetlig.

Politik och ekonomi är inte ekologi

Den frihetliga socialism och klasskamp som Halvarsson vill försvara mot civilisationskritiska perspektiv grundar sig i syndikalistiska visioner och ideal om ett deltagardemokratiskt samhälle med en kooperativt organiserad ekonomi.

Men den ekonomiska rättvisa och politiska jämlikhet som Halvarssons socialism handlar om och som brukar rabblas som en formel inom den utomparlamentariska vänstern, behöver inte garantera en frihetlig och än mindre en ekologisk existens.

Inom anarkistisk filosofi är det vanligt att ifrågasätta inte bara den representativa demokratin, utan alla konstruktioner av ”folk” och alla former av ”styren.” Det här är kärnan i anarkismens kritik av politik. Om man går vidare med att dekonstruera det politiska samhällets ekonomiska bas, och i det jämförande ljuset av ekologi, så blir den ideala ekonomin inte heller kooperativ. Den ideala ekonomin, liksom politiken, är den som inte existerar.

Det är här man hamnar med ett anarkistsikt resonemang och det är här som socialismen försvinner från den frihetliga utopin, därmed inte sagt att socialismen försvinner ur kampen mot det kapitalistiska samhället eller det övriga massdrället till civilisation.

Demokrati är inte anarki

Halvarsson misstar sig i att jag lutar mig mot primitivismen som ideologi. Men lika lite ser jag någon syndikalistisk utopi. I den värld där jag vill leva råder frihet framför lagen, autonomi framför rättigheter, ekologi framför ekonomi. Jag drömmer om anarki.

Kanske är jag lika naiv som Halvarsson, i vars ideala värld det råder ”radikal demokrati”. Men för mig är även demokrati, med sitt utilitaristiska hjärta, en totalitär procedur och diktatur. Allas individuella autonomi, anarki, är däremot något som den politiska antropologin

har påvisat i primitiva ursprungskulturer. Anarki ligger i människans natur.

En frihetlig politisk teori borde kanske därför intressera sig mer för ursprungskulturer, istället för att bränna energi på att bevara det moderna industrisamhället med dess ofrånkomliga exploatering och inneboende förtryck?

Demokrati må vara mer realism

Demokrati må vara mer realism än anarkism – i städer och stater. Men stadens liksom statens existens bygger på territoriella och auktoritära system där resurser alltid måste hämtas utifrån. Eller hur menar Halvarsson att staden och industrisamhället skulle kunna organiseras anarkistiskt och ekologiskt?

Som (real)ism bör vi också förstå demokrati i sin kulturella och historiska kontext av androcentrisk filosofi och (stads)statens födelse. Kanske borde vi se bortom den realistiska och västerländska civilisationens eländeshistoria för att få perspektiv på vår egen monokultur och (av)art?

Mänskliga aktiviteter, närmre bestämt industriella verksamheter, har lett till att det idag finns miljögifter i alla jordens alla levande organismer, och att alla människor i den cancerogena civilisationen ackumulerar tungmetaller i sina kroppar. Halvarssons tro på det moderna industrisamhällets ekologiska potential tyder på en modig optimism eller djup naivitet i ljuset av detta.

Civilisation = förtryck och exploatering

Jag må vara lika naiv. Men när jag ser den värld som jag älskar förstöras och människor som jag älskar förgöras, tappar jag all min tilltro för detta isärvälde där förtryck har odlats i tusentals år. Vår samtidshistoria är blodig och den linjära (fram)tiden ett totalt jävla mörker. De framsteg och den utveckling som kännetecknar civilisationen har ofta genererat allvarliga ekologiska konsekvenser, förtryck och exploatering. Jag kan nog inte komma på ett enda undantag, kan du?

Fotnot: För att ta del av fler frihetliga tankar runt grön anarki och anarkoprimitivism: fimbulvinter.blogspot.com, www.cromag.se, omnipresence.mahost.org och www.greenanarchy.org

Onsdag 20 september 2006

Primitivismen det enda alternativet för överlevnad

av Stefan Flack

Det är endast innan och utanför civilisationen som människor har levt riktigt autonomt och fritt, utan hierarkier och förtryck, i en sorts primalanarki, så även om man är en antropocentrisk och etnocentrisk socialist, och mest ser om sitt eget hus, så borde man kunna se nödvändigheten av att stoppa den här dödsmaskinen. Om inte annat så av ren överlevnadsinstinkt, skriver Stefan Flack.

Det var med glädje jag såg att grön anarki och civilisationskritik tog upp i en vänstermedia som Yelah.net. Jag förstod att Agneta Enströms artikel "Valet är en illusion" inte skulle få stå oemotsagd särskilt länge och strax efter kom Robert Halvarssons "Primitivism inget alternativ". Här kommer mitt bidrag till anarkoprimitivismens försvar.

Jorden går under. Miljöförstöring och rovdrift på människa och natur dödar oss och vårt

hem Jorden. Arter utrotas på löpande band, skogarna skövlas, haven töms på liv, gifter sprids, växthuseffekt och global dimning förändrar klimatet. Så det är riktigt allvarligt, och det inser nog även de flesta anarkister och socialister.

Räcker inte att reformera civilisationen

Men jag tror inte att det räcker med att reformera civilisationen till en anarkistisk eller socialistisk sådan, utan vi måste ifrågasätta civilisationen i sig själv. Jag tror att även om vi får till t ex deltagardemokrati och kooperativt ägande så kommer människans produktion/konsumtion genom civilisationen att förstöra ekosystemet. Visst, vi skulle kunna hushålla bättre med jordens tillgångar och producera/konsumera mindre, men det skulle bara leda till att vi skjuter upp undergången ytterligare ett litet tag, för så länge vi har teknologi/industrialism och storskaligt (kanske även småskaligt) jordbruk så tar vi mer än vad vi ger.

Vi lever i världshistoriens sjätte massutrotning, en ekologisk kollaps sker just i detta nu. Under en enda människoålder utrotas fler arter än vad som har utrotats under de senaste 200 miljoner åren. Det innebär att mellan en tredjedel och hälften av alla arter snart är borta. Och vi vet att människan är beroende av en frisk planet och inte kan överleva utan ett fungerande ekosystem, även om resten av naturen kan överleva mer än väl utan oss.

Så även om man är en antropocentrisk och etnocentrisk socialist, och mest ser om sitt eget hus, så borde man kunna se nödvändigheten av att stoppa den här dödsmaskinen. Om inte annat så av ren överlevnadsinstinkt.

Vi har inte tid att vänta

Civilisationer har uppstått och fallit genom historien, och falla kommer även vår nuvarande globala civilisation göra, när den har nått en punkt då den inte kan expandera längre och ”naturresurserna” är uttömda. Skillnaden nu mot tidigare är att vi inte har någon annanstans att ta vägen. Det finns ingen orörd vildmark att finna längre. Därför kommer vår civilisations fall att bli ödesdigert. Det man kan göra är att antingen försöka påskynda fallet, så att så mycket som möjligt går att rädda innan ännu mer skada är gjord, och/eller förbereda sig själv och andra på hur man kan överleva sedan.

Vår situation nu är så grav att vi inte har tid att vänta, eller gå omvägen via en anarkistisk/socialistisk civilisation. Det som förstör planeten och dödar liv måste förgöras nu, de som utför detta måste stoppas nu. Med vilka medel som än krävs, tycker jag.

Jag undrar hur långt det ska behöva gå innan vi börjar ta miljöförstörelsen och artutrotningen på allvar och personligt, och börjar kämpa emot på allvar? Inför det faktum att jorden går under så bleknar det mesta annat. Kampen mot olika former av förtryck är förstås viktig, men frågan är om vi har råd att lägga tid på att flytta fram positionerna på det sjunkande skeppet?

Om vi lagom till att vi har uppnått ett jämlikt, klasslöst samhälle, fritt från alla former av förtryck, upptäcker att jordens tunna skikt är utarmat på näring, att det enda kvarvarande stora däggdjuret är människan, att den sista urskogen är borta, och att det ekosystem som människan är beroende av för sin överlevnad är utslaget, då är de fysiska förutsättningarna för överlevnad uttraderade. Hur mycket är då vår jämlikhet och frihet värd?

Grön anarki ingen “ideologi”

Halvarsson skriver att ”vi får inte fastna i de verklighetsfrånvända programförklaringar som primitivister erbjuder”. För det första brukar anarkoprimitivister och gröna anarkister framhålla att deras teorier och kritik inte alls ska ses som programförklaringar eller ideologier att följa (märk att man kallar det för grön anarki och inte grön anarkism). Det kan mer ses som ett sätt att se på vilka vi är, var vi kommer ifrån, och kanske viktigast av allt, vilken väg vi kan

välja härifrån.

Sen anser jag att det är mer verklighetsfrånvänt att tro på civilisationens överlevnad, och att den kan bli ekologiskt hållbar. Visst, det primitivistiska perspektivet för med sig en del obehagliga frågor och jobbiga slutsatser, men alternativet är ju att fortsätta utveckla och ge konstgjord andning åt ett system som slukar allt i dess väg. Det kommer inte att lösa sig till slut och av sig själv. Den syndikalistiska kampen räddar inte jorden, även om den är rätt och riktig i andra avseenden.

Vi måste diskutera hur vi ska kunna lindra konsekvenserna av detta fall, och rädda så mycket som möjligt av människor och natur. Och det är där som jag anser att de anarkoprimitivistiska idéerna har mycket att erbjuda.

Bara innan civilisationen har vi varit fria

Halvarsson skriver vidare att ”primitivisterna säger att det är meningslöst att kämpa för vår situation på våra arbetarplatser. Då saknar vi existensberättigande och lägger oss platta för ett fantasifoster som verkligen inte kommer att göra mycket för att förbättra våra villkor”.

Att leva utan civilisation är verkligen inget fantasifoster, för det har människan gjort under 99 % av sin existens, och det finns fortfarande grupper som lever så. Jag tror att dom definitivt levde/lever under bättre villkor än vi civiliserade människor gör idag.

Antropologiska studier visar att man levde långa hälsosamma liv, jobbade endast någon enstaka timme per dag, och saknade depressioner och organiserat våld i de primitiva kulturerna. Kan vi ens föreställa oss hur det skulle vara?

Civilisationens historia är en historia av exploatering och förtryck, ett krig mot livet. Det är endast innan och utanför civilisationen som människor har levt riktigt autonomt och fritt, utan hierarkier och förtryck, i en sorts primalanarki. Det visste till och med Marx.

Så varför ska vi nöja oss med mindre än anarki? Varför acceptera domestisering, specialisering, förmedling, representation och kultur, vars baksida är alienering, dominans, exploatering, egendom, patriarkat, klasser och förtryck? Varför ska vi nöja oss med att bryta oss loss från klassamhällets bojar?

Fredag 22 september 2006

Primitivismen en typisk västerländsk ideologi

av Daniel Kristiansson

Primitivismen lider av ett alldeles för stelt och svartvitt synsätt där människor och åsikter delas upp i helt rätt eller helt fel. Att civilisationen kan kritiseras i vissa fall är korrekt, men att allt måste gå åt helvete om inte civilisationen störtas är det inte. Tvärtom kan civilisationen vara med och skapa en ny naturordning. Primitivismens föreställningar om den förciviliserade människan kan ifrågasättas och primitivister faller ibland på eget grepp när de kritiserar andra, det menar Daniel Kristiansson i sin debattartikel om grön anarki.

Civilisationskritik har förekommit under århundraden i Västerlandet, från vitt skilda ideologiska grupperingar, vissa milda, andra hårda eller snudd på fanatiska, i sin syn på civilisationen. Fanatiska så till vida att alla meningsmotståndare blir verkliga fiender, som måste besegras, annars går världen (eller värden) åt helvete. Allting uppdelas i positivt respektive negativt, vanligtvis beskrivet som svart eller vitt, där den egna uppfattningen självklart lyser överlägset klarast på himlen, samt leder oss alla åt det enda rätta och riktiga hållet. Fienderna förpassas till de destruktivas, förtappades eller förleddas led.

Domesticering inget nytt

Jag kan hålla med om att mänsklig civilisation kan vara destruktiv och farlig på oräkneliga sätt: rasism, misogyni (kvinnohat, reds. anm), miljöförstörelse, krig och så vidare. Jag är också övertygad om att Margaret Atwoods fruktansvärda *Oryx & Crake* kan besannas likaväl som att världen blir en ljuvlig och fredlig plats.

Industriellt monokulturella jordbruk, gigantiska metropoler, destruktivt fiske och kommersialisering av praktiskt taget allt är exempel på bidragande orsaker till att planeten mår riktigt uselt.

Genetiskt modifierade organismer blir fler, trots hårt motstånd (som i sig påvisar att förändring kan ske och att människor inte är helt korkade och låter jorden förstöras), vilket inte underlättar striden mot industriellt jordbruk. Samtidigt ignorerar miljövänner det faktum att människor modifierat husdjur, boskap, ätbara och icke-ätbara växter i tusentals år för egna syften. Sådant uppkom främst under den period då människor blev allt mer bofasta och odlade och utbytte grödor, vilket vissa påstår vara ursprunget till klassamhället och andra hierarkier och förtryck, såväl som miljöförstörelsens början. Alltså bör vi återgå till mytomspunna samlar- och jägarsamhällen, oftast kallade ursprungsfolk, för att äntligen leva i balans och harmoni med Natur och andra människor.

Civilisation inte alltid skadlig

Jag har några funderingar och invändningar. Samlar- och jägarsamhällen förutsätts vara rena och icke-tärande på miljön och andra varelser. Men andra arter som fanns då alla var ursprungsfolk har sedan dess dött ut, och inte enbart i civilisationen. Hur vet vi att tidigare mänskliga folk och samhällen inte störde, decimerade eller utrotade andra arter? Bara blotta närvaron av människor kan rubba andra arters liv, liksom vice versa. Hur kan vi få sådana frågor besvarade? Eller är de redan besvarade av vetenskap i civilisationens tjänst och/eller önsketänkande och önsketolkning från dagens värld? Hur färgade är orden?

Jordbruket överhuvudtaget förutsätts vara så dåligt att alla bör överge hela teorin och praktiken. Men vad ska man anse om förslagsvis ekologisk kaffeodling. Denna jordbruksskapelse anses vara ett mycket artrikt område, med mängder av växter och djur boende inom odlingen, mer än i "naturliga" miljöer. Om en kaffeodling således har mer mångfald och natur än Naturen, vad föredrar man? Mer liv eller mindre liv? Fler eller färre livsformer?

Ytterligare behöver man sätta perspektiv på urbanismen. Visserligen slås ekosystem ut eller rubbas, dessvärre många sköra och sällsynta sådana. Å andra sidan skapas förutsättningar för andra arter, som bildar nya ekosystem: rävar, kaniner, tvättbjörnar, kackerlackor, gröngräs och så vidare, är några som kan tjäna på urbanism, inte bara förlora. För man kan inte hävda att allting förstörs, det finns vinnare. Sedan kan man diskutera balansen där emellan. Personligen föredrar jag myrar, träd och mossa framför dammar, höghus och asfalt. Men enbart för att staden existerar innebär det inte andra livsformer totalt utrotas. Dessutom finns det alltid fler udda djur i städer än vi själva ser eller tror. Man bör även beakta hur fort natur och djur kan återta övergivna mänskliga boningar.

Fel forum för domedagsprofetior

Anarkismen åberopas ofta som en mycket hoppfull och inspirerande ideologi vad gäller människan och mänsklig organiseringskraft, och kritiseras därför ofta som naiv och irrationell för sin människosyn och sin tro på mänsklig kraft. Är det då inte underligt att gröna anarkister menar att allt vi gör får negativa följder för allt annat liv på planeten, att alla andra vägar än just de gröna anarkisternas leder till passivisering och undergång, tidig eller sen spelar ingen roll? Borde inte synen vara kritisk, men förhoppningsfull, snarare än domedagsliknande? Eller är domedagsprofetior så pass starka att de genomsyrar även anarkisternas led? Bör inte de

besparas religiösa grupper hellre än spridas bland icke-fatalistiska grupper?

Att alla motståndare blir våldtäktsmän - är inte det en lite väl grov beskrivning av människor? Jag föredrar inställningen att institutioner kan vara monster, men människor inuti kan vara vilka slags människor som helst. Om allt är så dåligt att ingen ändring kommer ske på grund av makthavare, vad är lösningen? När argumenten är typiskt västerländskt stöpta i svart och vitt, måste alternativen bli att döda våldsverkarna eller begå kollektivt självmord för att stävja ytterligare förstörelse. Såvida man inte väljer att gå den gröna anarkismens väg, men den tycks inte väja för våld. Blir inte argumentationen så enspårig att den ignorerar och förnekar andra människors goda gärningar, vår nyfikenhet, anpassningsförmåga och vilja att ändra på dåliga ting?

Paradox och naiv

Ytterligare, om allt som civilisationen spottar ur sig är av ondo, oavsett kortsiktigt eller långsiktigt, måste alltså även primitivism/grön anarkism vara smittad av dess destruktiva existens och inte helt pålitlig i sina bedömningar, tolkningar och analyser, liksom mina egna tankar och idéer. För lika mycket som primitivismen attackerar västerländsk linjär tidsuppfattning, blir dess egna tid alldeles linjär: primalanarki - civilisation - allt går åt helvete. Undergången kommer alltså som ett skenande tåg på rak räls, en linjär tidsuppfattning. Argument mot att arbete aldrig kan bli anarkistiskt och ekologiskt går hand i hand med begrepp som kontroll, övertid och miljöförstörelse. Har inte tankarna fastnat i vår tid, och förutsätter att det som finns nu måste finnas för alltid, att arbete ser ut, och definieras, som i industriell tid? Kan inte argumenten förutsätta att sådana begrepp inte behöver existera i framtiden?

Att dessutom tala om en tidigare värld utan slit, arbete, hierarkier, förtryck är naivt. Dels är det baserat på civilisationens vetenskap (i allra högsta grad den åberopade antropologin), dels en relativ kunskap baserad på vad vi tror vi vet och tolkar idag. Det bästa man tycks veta om den tidiga ursprungsfolk utgår från vad vi kan prata med nuvarande ursprungsfolk om hur det kunde förhålla sig. Men tiden är ju inte statisk. Alltså kan vi knappast påstå att ursprungsfolk världen över, likt bush-folken, är desamma som för 150 000 år sedan som för 10 000 år sedan. Saker förändras alltid, och negativa saker som dessa folk utsatts för är inte enbart konstruktioner från vår civilisation.

Bristfällig kunskap om ursprungsfolk

Vilka rättigheter fanns? Vilka tankekonstruktioner? Var det fritt fram för olika genus-, personlighets-, och sexualitetsuppsättningar, eller är det ens det idag bland ursprungsfolken? Bland bushfolken finns, och fanns, ändå dödlighet i form av våld - folk slår varandra till döds. Folk som livnärt sig på att klubba ihjäl och äta grannfolk finns också bland ursprungsfolk. Dessutom finns hierarkier mellan kvinnor och män, liksom själva konstruktionen kvinnor och män. Det vill säga, rättigheter, befriade tankekonstruktioner och trygghet existerar inte alltid. Och lär knappast ha existerat bland tidigare folk. Således uppstår anakronistiska argument väldigt lätt, som hellre än sanningar och fakta kan tolkas som önsketänkanden.

För många representerar ursprungsfolken godhet, frihet och natur, medan civilisationsfolk representerar passivitet, underdånighet och (destruktiv) kultur. Detta ligger farligt nära glamorisering av den gode vilden, denna fantastiskt frigjorda, autonoma, goda och icke-förtryckande människa levande i Naturen. Jag undrar var denne person, även den frigjorda människan i ett primitivistiskt samhälle, gör i förhållande till andra livsformer? Vad gör de när de ställs inför en grupp flodhästar, grizzlybjörnar eller gnuer? Upprättas en naturlig, ömsesidig balans, händer ingenting eller uppstår en hierarki där människor premierar sina egna och ser sig nödgade att döda andra djur, således bidragande till att skapa en hierarki med människor längre upp? För vi kan ju knappast tolka alla ursprungsfolk som hänsynsfulla och livsdyrkande när de dödar andra varelser. Vad hindrar primitiva samhällen från att sätta sig

själva längst upp i en hierarki och upprätthålla förtryckande maktstrukturer mot andra arter såväl mot sig själva?

Delvis fel, delvis rätt

Människans civilisation behöver nödvändigtvis inte alls gå under, och grön anarkism bör aldrig vara den enda vägen ut ur problemen, eftersom den tycks alltför auktoritär i sina fördömanden av andra: av motståndare, fiender och ex-sympatisörer. En väg är aldrig den rätta, ty man behöver mängder av vägar för att komma ut ur skogen.

Jag vill avsluta med att debatten är lärorik och nödvändig, och anser att civilisationen måste problematiseras och kritiserats mycket hårt. Jag presenterar ingen egen utopi eller eftersträvansvärd bild, men avvisar trots min kritik inte alla grundtankar som primitivismen har. Däremot tycks den vara strikt romantisk, fatalistisk och ödesdigert hård, i högre grad än den tycks vilja förstå. Eller rättare sagt, i sin helhet tycks primitivismen vara en typiskt västerländsk ideologi: dikotom, rigid, linjär, tidsberoende och fatalistisk.

Lördag 23 september 2006

Primitivisternas slutsatser om människa och natur är orimliga

av Erik Lindgren

De slutsatser om människan, miljön och samhället som följer av de uppställningar som primitivismen gör håller inte. Naturen är inte så oskyldig som de hävdar. Sagan om undergången verkar nästan biblisk, och fyller också samma syfte som den bibliska, och allt människorna behöver göra är att sätta sig ner och invänta Messias. Det skriver Yelahmedarbetaren Erik Lindgren.

Anarkoprimitivisters önskan att störta civilisationen verkar vila på en uppfattning om att allt dåligt som kan hända naturen måste ha med civilisationen och dess rötter att göra. Naturen är då alltså någon form av oskyldig, stor, grön och nästintill statisk massa som är absolut bäst orörd och vars ordning redan i sig själv är helt perfekt. Om den mot all förmodan kanske ändå inte är perfekt någonstans, så måste den ändå få sköta sig själv eftersom det är då och endast då som allting blir helt perfekt och faller alla på läppen. Förutom den ogina småaktiga naturfientliga människan förstås.

För mig är den här synen på naturen oerhört problematisk. En stor del av de gifter som existerar i naturen är också skapade av den. Olja uppfanns inte i laboratorier, och det gäller inte för tungmetaller, uran eller arsenik heller. Inte desto mindre är dessa miljöförstörande, i den meningen att de dödar, förstör och förgiftar.

Naturen också hänsynslös

Hänsynslös parasitism är inte heller något som är utmärkande för civilisationen. Tvärtom är parasiter något som i allra högsta grad existerar i naturen och som dödar. Faktum är att det till och med finns organismer vars enda inverkan på sin omgivning är död och förstörelse. De dyker upp och sprider död och sjukdom runt sig som en löpeld.

Artutrotning är inte heller något som uppfanns i och med den agrara revolutionen. Massdöd och artutrotning har inträffat förut och är inte nödvändigtvis ett hot mot det ekologiska samspelet.

Att arter dör ut lokalt eller globalt och trängs in i nischer kan precis lika gärna bara vara en del av ekologin, evolutionen och livets fortskridande.

När primitivister påpekar att civilisationen minsann är ett relativt nytt påfund i människans historia glömmer man också något annat. Människan är ett relativt nytt påfund i naturens historia.

Föreställningen att människan dyker upp, mosar allt i sin väg, dödar hänsynslöst, förgriper sig på den snälla försvarslösa naturen (av vilken man absolut inte är en del) och dra undan mattan för alltings existens kan alltså i sig verka precis lika insnöad som föreställningen om civilisationen.

Teknologi i sig värdeneutral

Teknologi kan enligt mitt tycke användas i förstörande, skapande eller bevarande syfte. Men det är inte vad primitivism handlar om. För primitivismen är teknologin i sig något ont och farligt som måste förhindras. Att andra arter ute i den romantiska perfekt ekologiska djungeln tillägnar sig naturen och använder delar av den i sitt syfte tycks gå primitivister förbi. Istället så är det just det mänskliga skapandet och tillägnandet som är farligt.

Varför skulle den mänskliga civilisationen och den död och förstörelse den orsakar inte kunna ses som en helt naturlig del av evolutionen?

Primitivister framhåller ofta att även om det kanske går att skapa miljövänlig teknologi, vilket i sig tydligen är högst otroligt, så kommer det kräva massor miljöfarligt avfall och så kallade icke nedbrytbara ämnen. Men samtidigt binder civilisationen upp, organiserar och avgränsar massor av miljöfarligheter. Om man nu skulle störta civilisationen, vad nu det innebär, så skulle alla dessa gifter och svårnedbrytbara ämnen och substanser frigöras. Är det miljövänligt?

Mycket antisocialt

Om vi sedan lämnar frågan om miljön och dess förstöring, och ser till det icke-samhälle den gröna anarkin eftersträvar så ter det sig för mig mycket antisocialt. Förutsatt att människor lever tillsammans över huvud taget, så borde en tankeströmning som säger sig värna friheten finna en relationsform för denna frihet. Denna relationsform är för mig mer eller mindre demokratisk, där demokrati innebär att man inte försöker styra andra utöver deras vilja. För mig är åsikten att ekonomi eller styre upphör när man avskaffar de synliga institutionerna för dessa felaktig. Styre, det vill säga min livsförings effekt på andra, och ekonomi, hur man organiserar resurser, försvinner inte för att Stockholmsbörsen bli aska och parlamentet brinner ner till grunden. Frågan är alltså inte om resurser och styre organiseras, utan hur.

Anarkoprimitivismen verkar istället smyga sig in på delar av de högerliberala makt- och frihetsbegreppen, där förtryck inte existerar helt enkelt för att man säger att det inte gör det. Det är möjligt att anarkism är en mindre dogmatisk tanketradition än andra politiska filosofier, men den har ändå för mig vissa kännetecken eller grunddrag. Dessa grunddrag utgörs inte av något konstigt försök till återvändande till någon påhittad grekisk originalbetydelse.

Anarki är inte laglöst kaos och en kravallsituation är inte en anarki. Anarki är det som uppkommer vid praktiserandet av värderingar som ryms inom någon form av anarkism. När man således från anarkoprimitivistiskt håll börjar göra skillnad på anarki och anarkism känns det obegripligt. En maktrelation, som exempelvis icke-styre, kan bara existera i en situation med två eller flera enheter. Man kan inte bemäktiga sig något som inte finns. Omvänt kan man inte heller bli behärskad av något som inte finns.

Minst sagt orimliga slutsatser

De slutsatser om människan, miljön och samhället som följer av de uppställningar som primitivismen gör verkar minst sagt orimliga. Domedagsprofetian, den syndiga korkade illvilliga människan, den ohållbara civilisationen, teknologin, den romantiska föreställningen om människans förciviliserade stadium och den perfekta naturen kombineras till något som

innebär att människorna skall sluta vara det som utmärker dem som människor och ens organismer.

Sagan om undergången verkar nästan biblisk, och fyller också samma syfte som den bibliska, och allt människorna behöver göra är att sätta sig ner och invänta Messias.

Måndag 25 september 2006

Frihetlig civilisation en outtömd möjlighet

av Robert Halvarsson

Agneta Enström fortsätter och utvecklar sina tankar på ett mångtydigt sätt i sitt svar på min debattartikel i ”Grön anarki – inte demokrati”. Tillsammans med ytterligare argument från Stefan Flack och Anto Cvitic har primitivismen på sätt och vis trätt fram ur mörkret. Jag tror Enström har alldeles rätt på en kritisk punkt – anarkister är i stort behov av en odogmatisk teoretisk diskussion.

Enström reser en rad direkta frågeställningar kräver ett förhållningssätt som är öppet och motsatt till det sekteristiska förhållningssätt som ibland gör sig gällande i vänsterdebatten. Även primitivismen kräver en öppen diskussion. En djupdykning i vad frihetlig socialism kan erbjuda idag och vad nu denna gröna anarki står för - egentligen.

Diskussionen är viktig därför att ekologiska perspektiv är nödvändiga och utgör ännu en anledning till varför klassamhället är långsiktigt ohållbar. Och visst har Enström alldeles rätt i min politiska hemvist.

Även om jag väljer att inte kalla mig marxist är det anarkosyndikalism och industriell deltagarekonomi som jag framhåller i motsats till det samhälle som gröna anarkister, anarkoprimitivister eller kort och gott – primitivister framhåller.

För att kunna föra en sådan diskussion kommer jag försöka utöka min kritik och vad jag tycker de som sympatiserar eller överväger en primitivistisk samhällssyn bör tänka på.

Jobbhat eller fritt arbete

Jag kan ta Anto Cvitics träffande inställning som ett exempel på vad jag anser vara grundproblemet med primitivismen. Vem skulle vilja arbeta även i ett samhälle som var organiserat efter kooperativa principer, eller i ett samhälle där vi har direkt inflytande på arbetsplatser? Ska vi piska oss själva, frågar han retoriskt.

Frågan är om vi skulle behöva piska oss själva om vi väl hade inflytande, om vi förutsätter att de som väl arbetade själva kunde påverka sin egen livssituation och även vad som producerades. Vilket jobb som var socialt nödvändigt och kunna drastiskt minska den arbetstid som varje samhällsmedborgare lade ner i det ömsesidiga arbetet.

Överför vi det resonemanget på hela samhället: att det är det direkta inflytandet som hela tiden bör vara vägledande – så bör vi kunna anta att det främlingskap inför det egna arbetet som har varit plågsamt närvarande vara mycket mindre.

Skulle vi då välja att inte arbeta i alla fall? Här svarar exempelvis en av de mest framstående och kända gröna anarkisterna, John Zerzan: Nej, det skulle vi inte. Arbetets själva existens kräver liksom civilisationen fåtalets diktatur över flertalet, ännu en punkt där frihetliga socialisters drömsamhälle skulle vara en praktisk omöjlighet.

Vi skulle med andra ord sky arbetet med samma hat som den mest trasiga och utnyttjade anställda idag gör på sina mcjobs. Detta menar jag är en produkt av en svartsyn som jag hoppas inte stämmer. Och även om frihetlig socialism skulle vara möjligt, argumenterar Stefan Flack i ännu ett försvar för primitivismen, har “vi inte har tid att vänta”, kampen bör

föras med alla till buds stående medel. En attityd som öppnar upp för en hel del obehagliga slutsatser.

Är till exempel privatterrorism som den nordamerikanske UNA-bombaren Kaczynski genomförde genom att skicka brevbomber försvarligt? Vad hände med att medlen och målen bör gå hand i hand? Utan att anklaga Flack för att hysa en sådan syn så finns det bevisligen de som gör det.

Anarkism som möjlighet

Jag vet inte om anarkismen som samhälle är en praktisk möjlighet i ett modernt samhälle, men jag utgår ifrån att det är det enda önskvärda alternativet. Det som möjliggör en värdig existens för mänskligheten på global skala. Det har blixtrat till ett antal gånger genom historien. Genom förrådade rådsrevolutioner, små och större erfarenheter av självförvaltning, och i hoppet hos flertalet exploaterade och nedtrampade. I anti-koloniala och anti-imperialistiska rörelser, bland fotfolket inom fackföreningsrörelsen och inom kvinnoorganisationer. Ibland i samverkan med föreningar som hänvisar till anarkismen som idétradition. Men oftast utanför. Utan det ideologiska motivet anarkism har anarkismens principer blomstrat i miljöer som har frihetliga ambitioner på basplanet. För att göra det tydligt: Självklart finns det andra maktordningar än de ekonomiska klassernas existens, jag har tidigare argumenterat för det bland annat på Yelah. Se mitt debattinlägg tidigare i år för feministiska perspektiv bland frihetliga socialister (<http://www.yelah.net/articles/debatt20060314>)

Enström och jag delar nog synen på dessa rörelser som i grund och botten progressiva. Nödvändiga och som naturliga svar på klassamhället. Men även om vi delar synen på kampernas existens och viktiga delar så står vi delade i vår historiesyn och även isamhällsmålet.

Här öppnar Enström en dörr för korsbefruktning mellan den frihetliga socialismen och gröna anarki med en inbjudan att studera anarko-primitivismen, men samtidigt underkänns den frihetliga socialismen till sin helhet av de flesta primitivister. Det är svårt att överbygga de perspektivskillnaderna, även om Enström gör en sällsynt bra ansats att presentera grön anarki.

Det är dock lätt att hålla med att det är en mänsklig tragedi att så många har levt, dött och lidit under fåtalets tyrrani. Inte minst de ursprungsbefolkningar vars öde Enström med väldig klarhet pekar på.

Industri och klassamhälle

Mitt perspektiv är också ett bekvämlighetsperspektiv. Det är bara att erkänna. Jag vill se industriella framsteg därför att det har potentialen att göra våra liv enklare. Jag vill att den förmånen ska ges samtliga människor. Alla ska kunna dra nytta av frukten av vårt gemensamma arbete. Och inte som idag tillfalla blott en liten minoritet av medel och höginkomsttagare bosatta främst i i-länderna. Samma människor som samtidigt gynnas av borgerligasamhällslösningar.

Jag tror knappast utan att luta mig mot expertis att verkligheten som jägare-samlare var en period av "bara frid". Trots att jag mycket väl känner till Marx tankar om primitiv kommunism. Jag blir samtidigt lite rädd för Cvities axelryckning att det bara är att köra sitt eget race och "leva i sin egen lilla värld". Med det sagt vill jag inte göra industrialismen till en fetisch. Den har skapats i samklang med ett globalt klassamhälle, och skulle behöva omformas radikalt för att kunna underlätta en frihetlig och mänsklig samhällsbild.

Att verka för någon sorts industriell apokalyps likt Flack är däremot inte bara en kontroversiell ståndpunkt, det skulle innebära en merpart av mänsklighetens död. Jag kan inte undgå att tänka att primitivister lite likt kapitalismen stirrar ner i katastrofens tomma gap och välkomnar det. Om än med helt olika sätt att förhålla sig till det.

De frågor den irländske anarkisten Andrew Flood reser i sina två artiklar, "Civilisation,

Primitivism and anarchism” och “is primitivism realistic? An anarchist reply to John Zerzan” and others är väl värda läsning för ett bättre formulerat kritiskt perspektiv än mitt eget. Flack vet mycket väl att jordbruk krävs för att försörja en stor del av mänskligheten med mat idag såväl som imorgon.

Demokrati för enklare kommunikation

Varför argumenterar jag då för radikal demokrati? Det är av den enkla anledningen att det är enklare att kommunicera. Det är lättare att göra sig förstådd när man pekar på skillnaderna i hur dagens parlamentariska och kapitalistiska samhälle ser ut till skillnad mot de grundläggande demokratiska principer om folkmakt som vi alla lärt oss i skolan. Den legitimitet som staten försöker leva vidare på är den demokratiska, men demokrati kan lika väl vara vapnet för vilket staten och kapitalet inte på något rimligt sätt kan anses ha rätt att existera.

Vad fan är det här för jävla demokrati kanske någon sitter och muttrar på någon kafferast. Det finns en stor poäng i att demokratibegreppet lika väl kan användas för att beskriva ett samhälle som existerar på helt andra principer än dagens. Likt anarki i ordets positiva mening. Att säga att demokrati är lika med kapitalism och representativa och repressiva styrelseskick är att underkänna ett begrepps förmåga att glida makten ur händerna. Det kan lika väl innebära just frihetlig socialism i praktiken.

Tekniska möjligheter

Samtidigt så måste jag ge Enström rätt i ett viktigt sammanhang. Jag är begränsad i min horisont. Min kunskap om förgragar civilisation är knapp och har inga egna vetenskapliga belegg för hur exakt ett samhälle organiserat efter anarkistiska principer i en industriell verklighet skulle skilja sig från dagens när det gäller ekologisk hänsyn. Det har bevisligen inte existerat eller sett dagens ljus ännu.

Min egen övertygelse är heller inte en produkt av långvariga studier av vare sig sociologi eller antropologi. Jag nöjer mig att kontatera att förutsättningarna för ekologisk hållbarhet skulle vara möjlig på ett helt annat sätt då människors produktion skulle vara inriktad på att tillfredställa våra behov istället för kapitalets.

Det finns redan idag tekniska lösningar som skulle minska den ekologiska belastningen. Renare teknik inom industri, kollektivtrafik och alternativa bränsleformer som inte används i någon större utsträckning. Kunskap finns men det är inte lönsamt att satsa på mer miljövänliga lösningar helt enkelt.

Jag säger inte att det räcker. Jag säger att det helt klart finns potential för stora ekologiska förbättringar som inte ens rubbar klassamhällets fundament. Med klassamhället ur vägen torde det gå att strukturera om både industri och jordbruk på ett sådant sätt att utsikten för både människors inflytande och ekologisk hänsyn kan tas på ett sätt som vi aldrig kunnat föreställa oss.

Men då tror jag också att det krävs inget mindre än en revolutionär samhällsrörelse sprungen ur de olika folkrörelserna som gör detta möjligt. Det vill jag argumenta är ingen omväg enligt mitt sätt att se på saken. Utan ett rimligt alternativ som varken är prövat eller uttömt.

Helt andra förutsättningar

Slutligen: Med människors inflytande över sin egen verklighet i ett modernt samhälle tror jag inte att mänskligheten skulle välja att gräva sin egen grav i att fortsätta en i grund och botten påtvingad ekologisk dödsdans. Men det återstår att se. Anarkismen är idag en outtömd möjlighet. Jag hoppas se fler anarkister som på basplanet agerar i samhället för ett direkt utökande av just de värden som både jag och Enström vill se i form av frihet och autonomi.

Helhetsperspektiv är viktigt. Relationen mellan arbetarklass och kapitalism, kvinnors förhållande med patriarkala strukturer och invandrare och migranternas förhållande med statens repression är alla sidor av samma mynt. Ett mynt präglad i ett klassamhälle. Ekologins utarmning utgör i det här sammanhanget ytterligare en dimension som visar om det ohållbara i den nuvarande situationen.

Vi är alla i viss mån offer för den cynism som krävs för att klassamhälle, ekologisk rovdrift och patriarkat ska fortgå i oförminskad brutalitet. Inte minst jag själv. Men vi vill något annat. Jag tror fortfarande att gröna anarkisters samhällsmål är en praktisk återvändsgränd. Med det sagt vill jag däremot inte förvägra någon rätten att studera vare sig Zerzan eller någon annan tänkare och själva och bilda sin egen uppfattning. Men tills dess att någon visar på det ohållbara i frihetlig socialism väljer jag att stå kvar där jag står. För arbetarmakt, jämlikhet och de gånger jag vågar säga det: hela jävla bageriet!

Tisdag 26 september 2006

Anarki bortom ismer och dogmer

av Agneta Enström

När allt kommer omkring förvånas jag inte över vänsterns spontana motvilja inför idéer om grön anarki. Civilisationen är, liksom staten, inte synonymt med social existens. Grön anarkism är inte att förväxla med fascism eller någon människofientlig högerliberalism. Att jämföra den industriella civilisationen med parasiter och evolution är missvisande. Många frihetliga socialister har en närmast matematisk syn på samhället. Men ekologisk hänsyn räcker inte. Jag ser därför mycket hellre en vildväxande anarki än en proletär, om än anarkistisk, monokultur. Det skriver Agneta Enström i sitt debattsvar om den gröna anarkismen.

När allt kommer omkring förvånas jag inte över vänsterns spontana motvilja inför idéer om grön anarki. Traditionellt sett brukar vänstern göra högern sällskap i att ignorera både gröna och svarta perspektiv. Att tänka rätt är att tänka rött, vilket är större än att tänka fritt. Men vad som tenderar att förbigå vänsterns analys av grön anarkism är ironiskt nog dess röda tråd, om människans sociala vara.

Jag skulle vilja göra en liknelse mellan de frihetliga socialisternas syn på anarkoprimitivism och den västerländska synen under kalla kriget som fördömde allt som hade att skaffa med kommunism och socialism.

Om man vill förstå den gröna anarkismens spretande lövverk bör man se upp för att inte snubbla på egna ismer och dogmatiska formler. Grön anarki och anarkoprimitivistiska ansatser handlar inte om att sluka barn, utan hunger efter frihet, verklig gemenskap och hållbara levnadssätt.

Civilisation som institution

I anarkistiska sammanhang brukar man inte vara främmande inför att kritisera olika former av institutionaliserad praktik. Traditionellt sett är staten anarkisternas självklara måltavla. Även om de flesta anarkister har en mer nyanserad bild av statens existens förenas de i en föreställning om att samhället skulle göra sig bättre och friare utan den. Det här gör inte anarkismen till en antisocial tanketradition, för staten är per definition varken samhället eller social samexistens. Däremot tenderar den att smyga sig in och kontrollera alla tänkbara sociala rum.

De här tankarna är vi bekanta med som frihetliga socialister och anarkister. Så låt göra ett

tankeexperiment där vi byter ut staten mot civilisationen. Civilisationen är inte synonymt med social existens, även om den söker att kolonisera alla livets dimensioner och sociala relationer. Liksom i fallet med staten är den inte heller enbart av ondo eller godo. Men, det är inte där som dojan klämmer. Poängen är att civilisationen liksom staten är en uppsättning av auktoritära institutioner och förtryckande praktiker som vår sociala existens skulle vara friare och sundare utan. Liksom staten.

Anarkoprimitivismen tar den anarkistiska kritiken av staten längre. Civilisationskritiken syftar till att gå till botten med auktoritära institutioner, alienerande praktiker och hur vi kan befria oss från dessa. Det handlar inte om fatalistiska slutsatser eller dogmatiska principer. Tvärtom, den anarkoprimitivistiska ansatsen erbjuder en ljus och optimistisk syn på människan som en social varelse med hållbara relationer till varandra och sin omgivning.

Vi i naturen och naturen i oss

En grönanarkistisk ansats är inte lika med att man betraktar naturen som en ”statisk perfekt massa” där människan är en segregerad existens, vilket Erik Lindgren tolkar åt oss. Att anarkoprimitivister skulle ta naturen för något som är ”absolut bäst orörd och vars ordning redan i sig själv är helt perfekt” är att förvrida ett perspektiv som syftar till att integrera snarare än att segregera mänskligt från övrigt liv.

Grön anarki handlar om människan som en del av naturen och inte något avskilt. Vår alienering från den naturliga (i bemärkelsen ekologiskt hållbara) världen är en kulturell konstruktion, matad av vår civilisation. När Lindgren talar om att anarkoprimitivister skulle betrakta människor som ”ogina småaktiga och naturfientliga” kan jag inte känna igen mig utan tycker att det känns som en demonisering utan grund.

Grön anarkism är inte att förväxla med fascism eller någon människofientlig högerliberalism. Ideologiska för-domar hör inte den frihetliga världen till, de kan väl lämnas åt den dogmatiska vänstern eller högern?

Naturlig kärnkraft

Lindgren förklarar pedagogiskt att “gifter som existerar i naturen är också skapade av den. Olja uppfanns inte i laboratorier, och det gäller inte för tungmetaller, uran eller arsenik heller.” Jag undrar om det här ett argument mot grön anarki eller bara ett annat sätt att förespråka exploatering av olja och uran? Även den pro-industriella och socialdarwinistiska vänstern brukar vara försiktig med att dra för höga växlar på det naturliga med de mest riskabla av industrier. Det kan vara ödesdigert att se alla mänskliga aktiviteter som naturliga när de inbegriper exploatering av ämnen som uran.

Jag kan inte heller se hur det skulle vara ett hållbart försvar av civilisationen. Lindgrens logik bygger på att allt i naturen är okej att exploatera, att teknologi är något neutralt i sig, att industriella processer och i förlängningen allt människan företar sig bör betraktas som naturligt. Riskerar vi inte att gräva vår egen grav med ett sådant tänkande, med eller utan civilisation?

Civilisation är ingen synonym till mänsklighet

Lika lite som civilisationen är en synonym till samhället är den en synonym till mänskligheten. Det här är en annan grönanarkistisk idé som jag anser att Lindgren för en osaklig argumentation omkring. Och genom att jämföra civilisationen med organiska livsformer, som parasiter, menar Lindgren att civilisationen har ett naturligt existensberättigande. För att den inte är ensam om att sprida död på vår jord. Att jämföra den industriella civilisationen (som dagligen utplånar hundratals arter) med parasiter och evolution är missvisande. Innan industrisamhället uppstod skedde naturligtvis artförändringar. Men då kom och försvann arter under förlopp om tusentals år och ingen

annan enskild art har någonsin utrotat andra arter systematiskt.

Tyvärr är det inte en ideologisk konstruktion att samtidens massutplåning av olika livsformer saknar historiskt motstycke. Dagens accelererande förintelse av olika livsformer är ungefär lika naturlig som kärnkraften är naturlig.

Om man följer Lindgrens banor om alltings naturliga vara kan man försvara all exploatering och alla förtryck som människor har satt i system. Vi skulle lika gärna kunna se klasssystemet eller patriarkatet som något naturligt, vilket det sannolikt finns många som gör. Det finns en fara med att betrakta kulturellt konstruerade system och företeelser som naturliga, eller neutrala.

Modern etnocentrism

Många frihetliga socialister ser samhället som en ekvation om rättvisa där kooperativa principer bör styra. Som att jämlikhet är matematik. Som att deltagande och inflytande i det politiska och ekonomiska är den högsta och enda formeln för frihet. Men allt behöver inte utgå från politik och ekonomi. Människans sociala vara kan också värderas och (re)konstrueras utifrån kulturella och ekologiska principer. Marxistisk analys verkar begränsande, kulturellt exkluderande och ekologiskt sett rent värdelös.

Vänsterns tänkande i politiska dogmer och ekonomiska principer gör mig skeptisk. Jag sympatiserar med Erik Lindgrens och Robert Halvarssons hjärtan som slår för rättvisan i sig, men känner motstånd inför den svartröda (led)stjärnan som en utopisk ism. Hur socialt orienterad den än gör anspråk om att vara så värderar den politik och ekonomi högre än kultur och ekologi. Det känns etnocentriskt.

Halvarsson ser ett modernt och anarkistiskt samhälle som ”det enda önskvärda alternativet” eftersom det ”möjliggör en värdig existens för mänskligheten på global skala.” Bakom sin revolutionära position vilar Halvarsson på ett ”bekvämlighetsperspektiv” som han uttrycker det, vilket jag inte ser något fel med i sig. Det problematiska kommer med att förespråka ”industriella framsteg” som ett universellt recept för ”värdig existens”, samt de ekologiska konsekvenserna.

Är det rätt att offra laxen i Vindelälven för energi åt pappersindustrin eller gruvdriften? Är det värt att förorena floder, skogar och hav för att exploatera de ämnen som teknologiska/industriella processer förutsätter? Vem drar gränsen? Halvarsson tror att arbetarnas inflytande i produktionen automatiskt kommer att leda till ”ekologisk hänsyn”. Jag menar att hänsyn inte räcker, utan ekologiska perspektiv bör utgöra en grund för politisk teori och praktisk förändring.

Det är lätt för oss att filosofera, men när allt kommer omkring är det trots allt inte Halvarsson och jag som betalar det högsta priset för vår moderna livsstil. Och om det moderna samhället verkligen är så enkelt, bekvämt och befriande råder tvivel. Moderna Stockholm verkar rymma fler depressiva själar än Amazonas primitiva ursprungskulturer. Att tala om en ”värdig existens för mänskligheten på global skala” låter om inte rasistiskt så åtminstone ignorant i mina öron.

Är modern existens mer värdig, enkel och bekväm än primitiv? Utan att idealisera tycker jag att den primitiva livsstilen förefaller enkel, rolig och lycklig. Men frågan är om vi ens kan föreställa oss ett liv utan arbetsdelningens hierarkier, organiserat våld och den psykiska såväl som fysiska ohälsan som det moderna livet innebär. Halvarsson undviker frågan om arbetsdelningens konsekvenser, segregering och hierarkier. Hans recept är arbetarmakt.

Monokulturens privilegierade problemformulering

Att tala om det moderna livet i det industriella samhället i termer av värdighet skulle kanske rimma bättre i en värld av kulturell jämlikhet. Men som världen ser ut idag? Jag undrar om vi överhuvudtaget har någon rätt att förorda det moderna livet och kommunicera dess ”avancerade” vara. Det är ungefär som när männen försvarar patriarkatet eller borgarna

klassystemet. När allt kommer omkring är det här den enda kulturen vars globala expansion snart har utplånat alla andra kulturer. Den industriella civilisationen är en monokultur. Vad har vi att erbjuda våra primitiva släktingar, mer än toalettpapper i utbyte mot skogarnas träd? Domesticering och kulturell integrering sker oftast, om inte alltid, med våld och med tvång. Det verkar som att primitiva ursprungsfolk väljer att hellre samla godsaker i skogen än att löneslava i fabriken. Och själv skulle jag inte heller byta en ren miljö, tid att leka och umgås, mot bilar och prylar. Men vad som sker idag är att alla kulturer tvingas välja mellan utrotning eller att integreras i monokulturen, civilisationen, den "högsta existensen". Om alla ska ha Halvarssons och mina moderna bekvämligheter måste jordens ändliga tillgångar exploateras, vilket håller på att ske. Det må vara generösa tankar bakom visionerna om det globala industrisamhälle, men socialismen måste ta de ekologiska och kulturella frågorna på största allvar.

Produktionens konsekvenser

I någon mening ser jag en poäng med anarkoprimitivister som John Zerzan och Kevin Tucker vilka resonerar med kompromisslösa teser om att "production is destruction." Jag tror inte att inflytande i produktionen är någon garant för att vi ska sluta producera skit, för att vi ska komma överens om vad som är värt att arbeta för, eller vad som ska exploateras och produceras.

Stefan Flacks primitivistiska tolkning må stå för honom, men jag delar hans desperation om jordens förfall och förstår argumentet om kampen mot tiden. Industrisamhället tuggar sönder den ekologiska väv som vår existens beror på. Den industriella civilisationen är bevisligen cancerogen.

Att Halvarsson ser en potentiell Ted Kaczynski bakom Flacks utläggning om medel och mål känns trist men också klassiskt. Ungefär på samma sätt som de statliga krigsorganisationerna alltid utmålar frihetskamp som terrorism. Det är lustigt hur olika vi läser och förstår varandra. När Halvarsson associerar till unabombaren så associerar jag till en medkännande själ som talar om ekologiskt självförsvar för att rädda och inte utrota liv. Var nu Flack står vet bara han, liksom jag vet var min lojalitet ligger och vart gränserna går när det verkligen gäller. Jag tror att många principer bleknar i den stund som vi inser att det förs ett organiserat och dödligt våld mot jorden, livet, och oss själva – i civilisationens namn.

Många stigar ut ur civilisationen

De flesta anarkister vill se och skapa ett socialt klimat där man både individuellt och kollektivt bryter mot förtryckande lagar och konventioner. Men kampen för kulturell autonomi likväl som individuell frihet kräver kanske att vi ser bortom de mallar och program som tidigare frihetskamper tillhandahåller. Vi står inför att befria oss från ett fängelse bestående av en mängd ansiktslösa maktordningar som vi i vissa fall fortfarande identifierar oss med.

Civilisationen är som en dimma över frihetens vatten. Den urbaniserande och institutionaliserande monokulturen behöver vi lika lite som vi behöver staten för att samexistera och leva. Att vara människa innebär mer och något annat än att vara en civiliserad medborgare eller arbetare. Jag ser därför mycket hellre en vildväxande anarki än en proletär, om än anarkistisk, monokultur.

Att låta sig inspireras av primitiva kulturer är inte samma sak som att bygga en politisk teori för att bli indianer. Den anarkoprimitivistiska ansatsen får en missvisande och oförtjänt usel kritik när den recenseras av ideologiska socialister. Daniel Kristiansson påminner oss alla om att "det finns inte bara en väg ut ur skogen." Med lite tur, kärlek och kreativitet finns kanske ett myller av stigar ut ur civilisationen också.

Onsdag 27 september 2006

Civilisationsdystopi och livsoptimism

av Gudmund Asketjärn

Med facit i hand och efter cirka tio millenniers civilisation kan vi konstatera att den inte är hållbar. Varje dag och natt lider vi och drabbas av civilisationens våld i olika former. Civilisationen har utrotat tusentals kulturer, utrotat tusentals arter och håller de kvarlevande i tämjd fångenskap i möjligaste mån. Att önska bort civilisationen är alls inte orealistiskt eller en utopisk önskedröm. Det är hållbarheten som är det viktiga och inte om man värderar olika kulturer som goda eller onda. Det finns en väg med civilisationen, men tusentals olika som tar oss ut ur den, det skriver Gudmund Asketjärn i sitt försvar av grönanarkismen.

"Motstånd skall göras ständigt och i alla lägen. Det är på dig det beror - Din insats, Din beslutsamhet, Din vilja att överleva. Vi ger aldrig upp!"
Ur broschyren Om kriget kommer, 1961.

När vi diskuterar ett så stort begrepp som civilisation (härmed förkortat som civ) så finns det en risk att generalisera. Den risken får vi ta, för ämnet är för viktigt för att bortse från på grund av akademiska nyanseringskrav. Att fokusera på civ, att fråga oss vad vi befinner oss i och varför, att våga utmana den dödskultur som ockuperar hela planeten just nu, ser jag som den anarkistiska rörelsens verkliga uppgift. Vi är civ ivrigaste kritiker oavsett om vi ser det som att vi kritiserar civ i sig eller bara lyfter fram dess följder som klassamhälle och könsförtryck.

För att verkligen kunna vara den motståndsrörelse vi är och måste bli så är det av vikt att kunna definiera oss. Varje dag och natt lider vi och drabbas av civ våld i olika former, och för att hitta fungerande motståndsstrategier så måste vi veta vad det är vi har att göra med. Det första steget är att synliggöra förövarnas våld. Civ är i huvudsak en fråga om ett aldrig sinande och ständigt accelererande våld mot både människor, djur och natur. Ett krig mot planeten helt enkelt.

Är det då en förenklad tudelning att tala om civ och icke-civ? Det beror på. Använder man religiösa ord som ont och gott så blir det kanske det, men talar man om civ som en konkret process av domesticering (tämjande) som drabbar allt så är det inget omdöme utan vår faktiska situation. Under 99 procent av vår existens (lite beroende på hur och när man menar att människan blev människa) har vi levt utanför den 10 000-åriga process som kallas civ, och även om få – eller inga – delar av planetens övriga arter inte drabbats av dess framfart så lever många även idag utanför civ, även om de utrotas i en allt hastigare takt. Ser man det från en biologisk synvinkel så är civ undantaget, en parantes och inget givet.

Även om jag som grönanarkist önskar bort civ så är det ändå dess tekno sfär och konsumtionskarusell vi tyvärr har att göra med idag. De ställen där jag inte möter civ struktur är försvinnande få, och ser man till de gifter som orsakas av den, så finns det ingenstans jag kan bege mig utan att drabbas av dess våld. För att inte kunna dricka vatten, äta växter och djur eller andas utan att få i mig dess gifter ser jag som ett brott och en djupt personlig kränkning av min rätt till en giftfri värld. Skulle vi rada upp alla civ direkta konsekvenser så blir listan oerhört lång, en lista där vi alla skulle kunna fylla på med tusentals skador och våldsamma uttryck som vi personligen fått i vår vardag.

Men om man konstaterar att civ är roten till det våld som härjar planeten idag, betyder det att allt som kommer av civ är negativt? Nej självklart inte. En sådan position är naiv och verklighetsfrånvärd. Vi har alla växt upp som civ missanpassade barn och vet att det finns en hel del saker inom den som inte är skadliga. Men frågan är inte om vi måste dissa allt som har med civ att göra eller förneka njutningen av hallonsorbet, Lars Winnerbäck's låtar och en

whisky (eller what have you), utan om civ är hållbar? Man kan också fråga sig om allt det i civ som trots allt är bra är det på grund av eller trots? Bägge delarna kan man anta, men det finns ingen anledning att tro, om och när den kollapsar, att människor kommer glömma eller göra sig av med vissa vetenskapliga insikter, sånger, sagor och poesi.

Med facit i hand och efter cirka tio millenniers civ kan vi konstatera att den inte är hållbar och sällan – om någonsin – varit det. Civ förbrukar icke-förnybara resurser, tär på planeten (och därmed dess egna förutsättningar till fortlevnad), är orsaken till krig, svält, slaveri och misär genom historien (och historien är just civ patriarkala His-story, dess berättelse om sig själv). Den bygger på den människocentrerade tanken att människan är evolutionens slutmål, att allt annat finns för oss som resurser att (miss-)bruka, och inte att vi är en av många arter som alla är beroende av varandra.

Civ, som handlar om makt och kontroll, har utrotat tusentals kulturer, utrotat tusentals arter och håller de kvarlevande i tämjd fångenskap i möjligaste mån. Som människor föds vi alla fria (och biologiskt sett förväntar vi oss en fri tillvaro som jägar-samlare) men tvingas sedan – och vänjer oss ofta vid att - bli denna döds-kulturs gisslan. Det är livets mångfald som är utgångspunkten och civ som är undantaget. Civ har påtvingat världen sin hierarkiska ordning med katastrofala följder för allt, utan den skulle vi (kanske) kunna återgå till den hållbara ordning som evolutionen vaskat fram under årmiljonerna.

Att önska bort civ är inte ett tillbakablickande där vi önskar bort alla positiva inslag som människans idériedom och kreativitet fött fram. Det är att låta tusentals olika ekologiska landbaserade kulturer växa fram istället för en konformistisk och lealös monokultur. Det är att inte acceptera det påtvingade slaveriet i form av dagis, skola, lönearbete, medborgarskap, konsumtionskultur med fler roller som har med systemets bevarande att göra. Det är att ställa en människoformad vankultur med ett fåtal tämjda arter mot en rik och mångfaldig planet där vi lever som en djurart bland andra – en speciell sådan visserligen, men som det fria, underbara och härligt vilda djur vi är.

Etymologiskt kommer civ av ordet civis som betyder stadsbo på latin. Liksom en stad alltid kräver resurser utifrån och aldrig kan vara ett ekologiskt hållbart samhälle så är civ hjärta också den tärande och exploaterande urbanismen, som ständigt kräver mer. Kontrasterar man civ med urfolk finns det alltid en risk att romantisera ursprungliga kulturer. Det är en gammal inomcivilisatorisk idétradition, och man kan se en röd tråd från en av de äldsta texterna, Gilgamesheposet, via romaren Tacitus syn på de fria barbarerna och Romantikens syn på den ädle vilden till vissa antropologers ibland naiva kulturrelativism. Kanske är denna syn och längtan ett vagt minne av vår tid som jägare-samlare, det fria livet i ”Edens lustgård”. Att anarkoprimitivister lyfter fram urfolk som exempel är dels för att vi alla en gång varit det, men framför allt för att de flesta urkulturer varit hållbara. Medan vår (eller snarare deras) civ går mot en hastig undergång, så har en myriad av mänskliga kulturer kunnat leva i tiotusentals år i ett komplext interagerande med andra arter.

Det har funnits och finns urfolk som - antingen i sig själv, men oftare genom att komma i kontakt med civ våldskultur – levtt ohållbart, men dessa brukar ofta försvinna med tiden för att våldsamma kulturer är sällan hållbara. Det är hållbarheten som är det viktiga och inte om man värderar olika kulturer som goda eller onda. Det är Kropotkins – och de flesta moderna biologers - syn på ömsesidig samverkan och inte socialdarwinisternas hierarkiska syn på den starkes rätt som är det naturliga och ursprungliga fungerandet för oss som en art bland andra. De urfolk som levtt hållbart som vi kan se som exempel på hållbara kulturer är just de som levtt fredligt, haft en kärleksfull relation till barn, varit sexuellt frisinnade och inte religiöst dogmatiska. Det viktigaste är inte om det anses som gott eller ont utan om en kultur fungerar i det långa loppet, och det gör knappast vår nuvarande civ.

Att önska bort civ är alls inte orealistiskt eller en utopisk önskedröm. Att börja sätta civ i perspektiv och förbereda sig för dess kommande fall är istället en realistisk och pragmatisk hållning. För allt har ett slut och denna civ kommer kollapsa förr eller senare, antagligen på grund av sin egen tyngd – en växande grönanarkistisk rörelse till trots. Det kanske kommer ta

50, 100 eller 250 år, men förr eller senare sker det. Det kommer säkert ha flera samverkande orsaker: världsomfattande epidemier, krig, att oljeekonomin kraschar, klimatförändringar, uppror och annat – och det kommer orsaka stort lidande. Men civ orsakar redan nu stort lidande och dess ständigt pågående våld kommer bara synliggöras än mer (främst för oss i det rika norr, för de flesta andra är det redan nog så synligt varje dag). De flesta kommer befrias från sina bojor och bli friare och se sitt lidande minska när maktstrukturerna som fånglar oss väl tynar bort.

Grönanarkism (i sin anticiv huvudfåra) och anarkoprimitivism handlar om att se och erkänna det som sker, att initiera en global motståndsrörelse och bekämpa maktordningen, att förbereda sig inför kollapsen genom att bygga nya hållbara närmiljöer. Det är ingen missionerande ideologi som vill påtvinga sin världssyn på andra, utan främst en kulturkritik och en kamp för en värld av mångfald. Det finns en väg med civ, men tusentals olika som tar oss ut ur den.

Anarkoprimitivism tar steget fullt ut och kallar den destruktiva process som civ innebär för vår fiende och vill se fienden för vad det är så vi inte likt Stockholmssyndromet identifierar oss med våra gisslantagare, utan kan sätta ljuset på det system som ständigt gör våld mot oss alla. Många har internaliserat civ i så hög grad att den tanken är svår att formulera eller ta till sig och ibland känner många människor sig personligt påhoppade eller kränkta när vi pekar på civ som det stora problemet. Själv känner jag en stor lättnad med insikten att det inte är mänskligheten i sig eller mig det är fel på utan bara den vansinneskultur som erövrat, koloniserat och härjat världen på tok för länge. Den insikten är både en befrielse och nyckeln till vår frihet.

Jag ser anarkoprimitivism som en av många inspirationskällor i mitt liv, där andra är olika urfolks praxis, evolutionsbiologi, radikalantropologi, animism, självläkande terapier, ursprunglig kost. Någonstans betraktar jag dessa som olika pusselbitar av ett ursprungligt fungerande. Jag är tacksam för författare såsom: Daniel Quinn, Chellis Glendinning, Derrick Jensen, Paul Shepard, Jean Liedloff, Tomas Ljungberg, John Zerzan, Ward Churchill, Jared Diamond, Freddy Perlman med flera. Dessa tänkare har givit mig perspektiv på det jag befinner mig i, och har hjälpt mig sätta fingret på den olust jag känt för vår innevarande konstgjorda kultur under hela min uppväxt. De fick mig att inse att jag är ett vilt människodjur som kommer slåss för min frihet.

Jag känner att de tankegångar och den praxis som det ursprungliga fungerandet åsyftar är att dra ut anarkismens frihetslängtan till sin spets. Grön anarki är för mig tidlös besinning i vår besinningslösa tid. Att återförvilda oss och föra den grönanarkistiska kampen är att slåss för vår rättmätiga och förlorade arvedel. Vi har inget att förlora, men en värld att vinna. Jordan kan klara sig utan denna destruktiva Syfilisation, men vi människor kan aldrig klara oss utan jorden. Vi äger inte jorden, den äger oss. Tillbaka till framtiden, den kommande slutparentesen och med hopp om en fri och underbar morgondag!

Kom låt oss kämpa tillsammans oavsett om ni kallar er svarta eller gröna anarkister. Det mest positiva med civ är att vart man än vänder sig så finns det alltid en aspekt av den att bekämpa, och kämpa för våra liv måste vi. Med alla till buds stående medel.

För förstörandet av civilisationen! För återanknytningen till Livet!

Torsdag 28 september 2006

Våldet är grundproblemet – inte civilisationen

av Tomas Lundström

Det är med nöje jag läser samtalet kring hur vi bör göra jorden mer frihetlig. Trots att

samtalet förs på ett exkluderande akademiskt sätt tror jag nog att det kan ändå kan falla i god jord. Som många tidigare pålyst är det hög tid att börja ifrågasätta civilisationen så som den ser ut idag - och har sett ut de senaste hundratalens åren. Tomas Lundström ger sitt bidrag till debatten om grön anarkism.

Att vår planet står inför ett mörkt hot från miljöförstöring är en så banal problemformulering att till och med George Bush skulle hålla med om den. Så frågan är egentligen inte varför ingenting görs, utan snarare hur vi ska gå tillväga. Tyvärr, som Agneta Enström påpekar, tar det naturligtvis för lång tid.

Men samtidigt slår hennes anarkoprimitivistiska hållning ibland över i en mörkt darwinistiskt, nästan nihilistisk individualism. När hon skriver att hon gärna byter bilar och prylar mot att leka och umgås undrar jag om vi bor på samma planet. Utan att tveka glorifierar primitivisterna återgången till ett individualistiskt jagar-samlarsamhälle och verkar hoppas att mänskligheten och planetens problem blir lösta på det viset. Och som någon tidigare belyste, så är naturen inte så helylle som Enström menar.

Naturen har stora brister

En intressant frågeställning är ju hur Agneta i sitt nya samhälle, där ingen mänsklig organisering finns, har tänkt möta naturens mörka krafter. Den darwinistiska ideologin om att den starkaste överlever är inte särskilt anarkistisk, men blir tyvärr den naturliga utvecklingen av ett primitivistiskt resonemang.

Att alla skulle leka och umgås i en värld utan någon som helst organisation är en skrattretande dröm. Jag skulle höja högt på ögonbrynen om Agneta kan peka ut en enda djurart som med umgänge och lek fördriver sina liv. Nej, innan vi kan börja kritisera civilisationen måste vi inse att naturen också har sina enorma brister.

I det pågående samtalet har både syndikalisterna och primitivisterna gått miste om en viktig princip, nämligen den om att inget vackert samhälle kan byggas med våld. När Agneta Enström i sitt första inlägg antyder att vi bör krossa civilisationen med alla medel tillgängliga får jag rysningar i hela kroppen. Sen när har en sådan auktoritär kampmetod som våld blivit en hörnsten i anarkismen?

Civilisationen inget problem i sig

Problemet med den mänskliga existensen är inte civilisationen eller organiseringen i sig, utan snarare samlevnadens höga rop efter auktoritet. I det majoritetsstyrda samhället och det diktatoriska är det genom polisiära och militära myndigheter som kaoset hålls borta. I den revolutionära rörelsen, där både den syndikalistiska och primitivistiska världsbilden verkar ingå, överlever endast planeten genom att mörda dem som förstör den.

Hur ska primitivisterna agera när, efter de nedmonterat civilisationen med våld, möter den våldsamma naturen? Var man för sig själv, med ett kaos fyllt av face-to-face-våld mellan människa och djur? Om det är fel på organiseringen så kommer vi ju aldrig kunna bemöta djuren och naturen på ett pacifistiskt sätt. Här faller den individualistiska primitivismen pladask. När målen helgar medlen blir resultatet aldrig det man önskar.

Lösningen på planetens problem kan ju knappast vara att försöka krossa civilisationen, utan att istället försöka omfamna en rent pacifistisk hållning. Endast genom att organisera oss i små enheter, där våld är ett minne blott, och på så vis leva på ett radikalt annorlunda sätt kan den mänskliga världen komma att få ljus över sitt grundläggande problem. Detta är för mig den enda vägen som är ljus nog att vandra. Men om den här planeten bara går att rädda genom att använda den mest auktoritära handling som finns, som primitivisterna verkar hävda, då är jag inte intresserad av dess fortsatta existens.

Söndag 01 oktober 2006

Frihetlig civilisation är en omöjlighet

av Anders Eriksson

Jag undrar vad det är för samhälle Robert Halvarsson och andra syndikalister föreställer sig? Vad innebär denna frihetliga civilisation? Ett massamhälle utan tvång är inte möjligt. Hellre en värld där vi lever i små autonoma grupper, där arbete och lek blir ett och där våra hobbies också är våra sätt att försörja oss, skriver Anders Eriksson.

Robert Halvarsson skriver bland annat att han hoppas att folk kommer att vilja jobba i fabrikena även om de inte är tvungna. Vad gör vi då om denna förhoppning inte förverkligas? Stänger vi då fabrikena eller tvingar vi folk att arbeta i dem? Är det inte ett samhälle med så lite tvång som möjligt vi anarkister strävar efter?

Och var kommer de så kallade "råvarorna" och "naturresurserna" till fabrikena ifrån? Om de (1) som bor där "naturresurserna" finns är beroende dessa "resurser" för sin överlevnad, vad gör vi då? Inser vi då att våra städer, vår civilisation, bygger på förstörelse någon annanstans? Att en självförsörjande stad är en omöjlighet?

Massamhälle funkar inte utan tvång

Hur ska ett massamhälle kunna organiseras utan tvång? Hur ska en stad kunna fungera utan en polisstyrka och ett rättsväsende? Ge mig ett enda bevis på att det faktiskt kan fungera under en lång period. Att småskaliga samhällen fungerar och har fungerat i tusentals år finns det ett överflöd av exempel på. Anarkism och storskalighet går inte att förena.

Jag undrar vad syndikalister har för konkret vision? Är den enda större skillnaden mot vårt nutida samhälle att arbetarna bestämmer över sitt arbete? Hur autonoma kommer olika folkgrupper tillåtas vara? Syndikalisters synsätt tenderar även att vara väldigt människocentrerat. Vilken hänsyn tas till våra icke-mänskliga släktingar? Vad tror ni de tycker om civilisationen?

Naturen sätter sina gränser

Jag har själv varit syndikalist. För mig är grön anarki, anarkoprimitivism eller vad man nu vill kalla det, att ta anarkismen ett, eller kanske snarare flera, steg längre. Att fortsätta ifrågasätta alla maktstrukturer. Att se staten och kapitalismen som logiska fortsättningar på civilisationens utveckling. Att se patriarkat och civilisation som liktydiga och ömsesidigt beroende av varandra. Att gräva djupare och försöka förstå roten till den obalans och disharmoni de flesta av oss upplever.

Naturen sätter sina gränser. Om det är några lagar jag som anarkist tror på så är det naturlagarna. Tar du mer än du ger tillbaka kommer du förr eller senare gå över en gräns. En gräns där det du är beroende av för din överlevnad tar slut. En gräns denna globala civilisation stormar fram emot.

De flesta av oss lever på konstgjord andning. När andningsmaskinen stannar är det troligtvis för sent att koppla ur sig. Vi måste börja bygga våra alternativ nu. Det är mycket enklare att hålla en eld vid liv än att starta en ny. Jag är tämligen övertygad om att de som kommer att överleva är de som följer naturens lagar. De som anpassar sig efter naturen och inte tvärtom.

Arbete och lek ska bli ett

Jag ser framför mig en värld där arbete och lek blir ett. En värld där våra nutida så kallade

hobbies är våra sätt att försörja oss. Jag tänker bland annat på jakt, fiske och insamling (som bär- och svamplockning). En värld där vi lever i små autonoma grupper. En värld där vi lever i själva essensen av vad begreppen anarki och anarkism betyder. En värld folk har levt i under tusentals år och som några fortfarande lever i. En värld där det jag lever av växer vilt överallt omkring mig i min närhet. Där jag inte är separerad och alienerad från min omgivning. Där jag är vad jag äter och blir fisken i sjön, älgen i skogen och hjortronet på myren. Där jag har en direkt relation till miljön omkring mig. Där mål och medel blir ett. För mig är en frihetlig civilisation en omöjlighet. I alla fall om vi inte urvattnar begreppet frihet till oigenkännlighet eller helt förvränger vad civilisationen innebär. Frihet för mig är att kunna ströva fritt omkring i världen utan att stöta på stoppskyltar överallt (2). Frihet är att maten jag äter lever fritt, inte i hagar och i rader på åkrar. Att jag inte äger djuren och växterna jag äter utan att de äger sig själva.

Frihet för mig är att lämna trottoaren, gå på gatan, stoppa trafiken, inse att jag inte är intresserad av att ta gatan tillbaka (som om den någon gång skulle ha tillhört mig), utan istället gå ut i skogen. Låta naturens krafter verka fritt. Låta maskrosen tränga igenom asfalten och staden växa till en skog igen.

Fotnoter: (1) I "de" inkluderar jag alla varelser, inte enbart människor.. (2) I form av till exempel staket, murar eller risken att bli överkörd av exempelvis bilar.

Tisdag 03 oktober 2006

Vaddå "våldsam natur"?

av Anto Cvitic

Inget vackert samhälle kan byggas med våld, skriver Anto Cvitic i sitt senaste debattinlägg om den gröna anarkismen och menar att vi ska göra oss av med "våldskulturen som vi kallar civilisation".

Det är förbryllande hur ett debatt-inlägg kan vara fullt av missförstånd och ändå vara välskrivet som Tomas Lundströms.

Naturen har sina brister, dock brister som människan anpassat sig till och lärt sig leva med, till skillnad mot civilisationen, som är en enda stor brist. Vad är "naturens mörka krafter?", syftas civilisationen? Varför blir social darwinism naturlig utveckling av primitivistiska resonemang? Jag kan inte se detta även om jag försöker hårt, dock kan jag se och ser i vardagslivet en social darwinism som utvecklats i och med civilisationen, den starkaste överlever i vårt samhälle, inte hos bushmen, inte hos Piraha i Amazonas djungler. Det är vi som tränas i att tävla sen barnsben och bli "konkurrenskraftiga", det är vi som trots allt tävlar om jobben. Ingen sådan konkurrens eller tävling kan ses i de flesta ursprungsbefolkningar. Det är lätt att projicera det som är obehagligt hos oss på den andre, den där onda mörka våldsamma naturen.

Ett missförstånd som genomsyrar Tomas' inlägg är att någon slags organisering inte skulle finnas i primitiva samhällen. Organisering finns, till trots inte sådan civilisationerisk hierarkisk organisering som vi har idag, utan självorganisering enligt familjära frihetliga linjer.

En djurart som med umgänge och lek fördriver sina liv är gorillor, bonobos och lejon och jag kan räkna på i flera hundratals kanske tusentals om jag slår upp i en bok. Tror den enda djurarten som fördriver sitt liv och sin tid på jorden genom att arbeta slita och ha tråkigt är den tama människan, den civiliserade människan, även kallad en medborgare.

Inget vackert samhälle kan byggas med våld, jag håller med, låt oss, som **Agneta Enström** har påpekat, göra oss av med detta vålds-samhälle, våldskulturen som vi kallar civilisation

genom att med alla medel till hands förstöra den. Våld förstörs inte med våld, dock genom icke-deltagande i våldet, det är det som menas med alla till buds stående medel, dvs icke-civilisatoriska medel.

"Samlevnadens höga rop efter auktoritet", jag hör inget sådant rop, jag hör ett samlevnadens höga skärande rop efter frihet från all auktoritet och dess grymma ordning. Intressant ställning av Erik Lindgren angående gifter som uran och olja. Visserligen återfunnes uranet och oljan i naturen, men väl skyddat i bergen och under jorden för att inte åstadkomma någon skada på biosfären. Uranet återfinns inte i ren form utan måste grävas fram och "bearbetas" för att den ska bli så dödlig som den är. Oljan likaså, det måste till avancerat maskineri för att "utvinna" det och sprida död över biosfären, det senaste exemplet lägligt i och med utsäppet i Nynäshamn. Det är civilisationen som möjliggör detta dödande. All tidigare massdöd som har inträffat, 5st av de, antar man, berodde på externa företeelser som asteroider som träffar och förstör en del av livet på jorden. Aldrig tidigare har en organism orsakat så mycket skada på alla andra organismer som medborgaren gör. Den sjätte massutrotningen sker framför våra näsor, om 50 år ska vi ha utrotat fler organismer än den förra massutrotningen som skedde för 65 miljoner år sedan, då dionsaurierna strök med. Det är skadligt för ekologin och är inte en del av något ekosystem.

Den död och förstörelse som orsakas av civilisationen kan inte ses som en naturlig del av evolutionen eftersom evolutionen är själva livet och civilisationen är på väg att döda det. Ännu en retorisk fråga angående Roberts Halvarssons svar till mitt och Agnetas förra inlägg, skulle arbetare med inflytande över arbetsplatsen och vad som ska produceras ändå välja att utsätta sig för skadan det innebär att gräva efter uran, borra efter olja och "förfina" båda?

Fredag 06 oktober 2006

Civilisationen är grundproblemet – inte våldet

av Thomas Toivonen

Civilisationskritiker erbjuder en återgång till en mer naturlig och hållbar livsstil som har fungerat under miljontals år. Och för detta anklagas vi för att vara extremister och orealistiska utopister; skriver Thomas Toivonen som istället förespråkar en icke-hierarkisk samhällsstruktur av små grupper som tar hand om varandra och skapar en lojalitet som genom att leka och skoja tillsammans.

Tomas Lundström skriver att frågan om varför ingenting görs angående miljöförstörelsen inte är viktigt, utan att fokus borde läggas på att ta reda på hur vi ska gå tillväga, är högst anmärkningsvärt med tanke på att vi vet vad som behövs göras men för lite görs och för långsamt.

Anledningen är att människor har, liksom en knarkare, blivit beroende av en destruktiv konsumtion och en livsstil som utarmar och förstör jorden. Här erbjuder civilisationskritiker en lösning på problemet genom att förespråka en återgång till en mer naturlig och hållbar livsstil som har fungerat under miljontals år. Och för detta anklagas vi för att vara extremister och orealistiska utopister.

Tomas Lundström undrar också hur vi civilisationskritiker har tänkt möta naturens mörka krafter utan mänsklig organisering. Det jag undrar över är vad Tomas Lundström egentligen syftar på när han skriver om "naturens mörka krafter". Är det björnar och vargar Lundström syftar på? Är det kanske tsunamis och andra miljökatastrofer han syftar på? Och vad menar han med att vi inte kommer att ha någon organisering i ett primitivistiskt samhälle?

Anarko-primitivistisk samhällsstruktur

Den mest primitiva (och anarkistiska) samhällstrukturen är små grupper av en eller två utökade familjer. Här finns inga fasta hierarkier, inga lagar, ingen moral eller andra ”regler” som styr människors relation till varandra eller kontrollerar konflikter och det våld som det kan leda till.

Så hur kommer dom överens? Genom att vara en så liten sammansvetsad grupp av människor där alla är mer eller mindre släkt genom blodsband eller ingifte skapas en lojalitet som gör alla lagar, moral och regler överflödiga. Karl Marx kallade den här sortens samhälle för ”primitiv kommunism” och har ingenting med ”individualanarkism” att göra.

Det är först när människor trängs i städer som en socialiseringsprocess måste till, främst genom moral, för att människor inte ska slå ihjäl varandra och för att kunna uthärda den stress som det innebär att trängas med en massa människor man inte känner. Eftersom socialiseringen inte är tillräcklig måste det till lagar, poliser och övervakningssystem. Men det är ändå inte tillräckligt, människor blir våldtagna, misshandlade och till och med mördade i alla fall. Detta våld eskaleras för varje år.

Svårare överleva i civilisationen än som jägare/samlare

Tomas Lundströms resonemang att den naturliga utvecklingen av ett primitivistiskt resonemang skulle leda till att bara den starkaste överlever faller därigenom platt till marken. Är det kanske så majoriteten av människor blir mer utslagna och har svårare att överleva i den globala civilisationen än i en grupp av jägare och samlare?

Tillsammans kan gruppen, genom att ta hand om varandra och den lojalitet som har utvecklats genom att leka och skoja tillsammans, (vilket aktiverar belöningscentra i hjärnan), möta ”naturens mörka krafter” vilka de nu må vara. Att leka och umgås med varandra är en stor del av alla däggdjurs liv eftersom det är det naturliga sättet för ungar att lära sig viktiga överlevnadsstrategier. Men det är också viktigt för dom vuxna just genom dom lojalitetsband som det skapar.

Intuition och primitiv teknologi

En annan viktig överlevnadsstrategi för människor att ”möta naturens mörka krafter” är primitiv teknologi. Till skillnad från modern teknologi som bygger på flera led av utveckling och som innebär en oerhörd påfrestning på naturen bygger primitiv teknologi på att vem som helst med dom nödvändiga kunskaperna kan göra sina egna redskap. Pilbågar, spjut och hur man gör upp eld med pinnar är några exempel på primitiv teknologi.

Att vara lyhörd för sina instinkter och sin intuition är en annan viktig strategi för att kunna ”möta naturens mörka krafter”. Att känna till sin omgivning är också väsentligt för att överleva. Ett enastående exempel är dom primitiva folk på öar utanför Indien som troddes vara döda efter tsunamikatastrofen 2004.

Dessa primitiva folk har utvecklat ett system där dom observerar dom övriga djuren i deras omgivning. Fåglarnas rop och djur som uppför sig oroligt ger indikationer på att något katastrofalt kommer att hända. Det här är ett system som har utvecklats och förfinats genom generationer och kan bara ha utvecklats genom att leva i ett symbiotiskt förhållande med sin omgivning.

Organiserat våld i toppen

Självklart existerar det våld hos människor som lever som jägare och samlare precis som det existerar våld i vårt samhälle. Det problematiska är när våldet blir organiserat och strukturerat eftersom det i slutändan leder till krig, folkmord och etniska rensningar. Något som har varit ett genomgående fenomen i civilisationens historia. Detta på grund av att civilisationen bygger på våld.

Den bygger på det våld som det innebär att tvinga människor att byta livsstil från att ha

levt som fria jägare och samlare mot att slava på åkerfälten, i fabriker eller framför datorer. Den bygger på monopol av våldet genom polisiära och militära institutioner. Det bygger på det psykiska våldet som det innebär att tvinga barn att sitta i en skolbänk istället för att leka till sig kunskap. Det bygger på det sociala våldet som det innebär att tillhöra en underordnad klass. Det bygger på det expansiva våldet som civilisationen breder ut sig på genom bekostnad av ekologiska system, dom få primitiva folkslag som finns kvar, och otaliga utrotade djurarter.

”Det är det organiserade våldet högst upp som skapar individuellt våld längst ned.”
Emma Goldman

Fredag 06 oktober 2006

Hur ska vi ta oss dit härifrån?

av Elis Larsson

Jag skulle vilja se en anarkistisk debatt som tar avstamp i hur vi har det nu 2006 i Sverige och i världen. Ifrån den positionen skulle jag vilja att man inte bara blickade framåt mot de kommande decennierna och seklet, utan också tittade runt omkring sig och såg vilka tendenser till anarkism som finns redan nu. Hur ska vi, realistiskt sett, ta oss ta oss mot visionerna härifrån, frågar sig Elis Larsson.

På Yelah förs sedan valet en väldigt intressant idédebatt om visioner inom anarkismen. Enkelt uttryckt står debatten mellan primitivister och människor som vill förverkliga anarkistiska principer i ett industrialiserat samhälle.

En fråga jag saknar är: Hur ska vi, realistiskt sett, ta oss ta oss mot visionerna härifrån? Det vill säga, hur ska vi ta oss till det samhälle vi vill ha, oavsett om vi vill leva i samklang med naturen eller i ett industrialiserat samhälle? Vad ska vi och kan vi rimligen göra för att förenkla inför en övergång till anarkistiska strukturer mellan människor?

Jag skulle vilja se en anarkistisk debatt som tar avstamp i hur vi har det nu 2006 i Sverige och i världen. Ifrån den positionen skulle jag vilja att man inte bara blickade framåt mot de kommande decennierna och seklet, utan också tittade runt omkring sig och såg vilka tendenser till anarkism som finns redan nu.

Anarki kräver att alla är anarkister

Det finns en grundprincip som måste ligga till grund för realistisk anarkistisk debatt. Denna grundprincip har att göra med anarkismens utgångspunkt att det är det auktoritära samhället i sig som gör att människors dåliga sidor odlas. I ett anarkistiskt samhälle ska människan få möjlighet att följa sin inneboende moral som påbjuder att hjälpa och respektera andra och sig själv. All form av anarkistisk struktur faller när folk inte förmår hjälpa och respektera varandra.

Detta är anarkismens svaga punkt. För att anarkistiska strukturer mellan människor ska kunna fungera så måste alla i den anarkistiska strukturen vara anarkister. Utan detta faller det. Om jorden ska räddas så måste alltså jordens befolkning vara anarkister, eller åtminstone så pass många att de som inte är det inte förmår förstöra samhällsstrukturerna.

Så det ser mörkt ut och jag tror att vi kommer att få vara med om en hel del kollapser under detta århundrade. Den globala uppvärmningen gör att naturen börjar bete sig oregelbundet, och detta hävdar många gör att vi kommer att utsättas för ett ökat antal naturkatastrofer. Vi går mot en ny oljekris. Jorden är överbefolkad, vilket resulterar i hunger

och kanske även pandemier. Statspolitiskt sett kan vad som helst hända över hundra år och några menar att USA:s tid som stormakt och imperium kommer vara förbi om några decennier.

Anarkism en av de mest realistiska idésamlingarna

Jag vet att anarkism kan betyda olika saker. Själv använder jag mig inte längre av ordet för att beskriva min egen åsikt, men för mig betyder det att man har en politisk insikt om att auktoritära maktstrukturer inte kan bringa lycka och därför inte heller är särskilt realistiska och hållbara. Jag betraktar anarkismen som en av de mer realistiska och bättre formulerade tankesystem som mänskligheten har producerat i sin önskan om en bättre tillvaro.

Jag skulle vilja att demokratitanken i anarkismen fick tillträde till det offentliga rummet. Jag skulle vilja att Sverige demokratiserades och jag tror inte att det är en omöjlighet. Jag tror till och med att det finns en god grogrund för det.

Politik baseras på människan. Utan kunskap om människan så misslyckas politiken med att nå dit den vill.

Därför är socialdemokratin en ideologi som inte kommer att leva länge till, en ideologi som har tappat i kraft och vitalitet och som när det kommer till ideal numera mest består av tomma ord. Arbetarrörelsen med socialdemokratin som främsta kraft lyckades mobilisera Sverige och dessutom förändra landet.

Det hela ledde till en kompromiss mellan arbetarna och de rika där kapitalismen så att säga tämjdes av arbetarrörelsen och möjliggjorde sociala reformer i socialdemokratins namn och anda. Svenskarnas levnadsstandard höjdes, gräsrotrörelserna dog ut efter ett tag ungefär i samma takt som att kapitalismen tog ett nytt grepp om Sverige.

Socialdemokraterna har under Göran Persson visat sig i sin gråaste, tråkigaste, lydigaste och mest odemokratiska form.

Respekt måste uppvärderas

Allt det här känner folk runt omkring en även om de inte lyckas formulera det. Anledningen till att jag håller mig till Sverige som exempel är att det kanske är den tydligaste av de enheter som man kan påverka i. Och som land betraktat så skriker Sverige efter en ny social rörelse. Därför är det en perfekt ingång att berätta om anarkismens demokratibegrepp. Om att man inte behöver ha en ledare i alla organisationer, att det kan fungera på andra sätt. Att det är just ledarstyrningen som gör staten och kommunen så tråkig, och företaget så kränkande och orättvist.

Jag skulle vilja se andra förändringar också, att respekt mellan människor uppvärderades och att man började lyfta fram det och försökte bygga ett samhälle på respekt. Just att det inte är nya tankar i Sveriges samhällsdebatt är positivt. Anarkister skulle kunna tillföra en kraft till det redan existerande som förstår att vara radikal.

En pragmatisk anarkist skulle förstå att en bra och respektfull person på en mindre maktinstitution (ex: politiskt ansvarig för ungdomsfrågor) kan förvalta respekt och handla så gott de kan utifrån sina förutsättningar. En pragmatisk anarkist skulle också förstå att nästa person på samma post skulle kunna vara inkompetent, respektlös och icke-kommunikativ. Jag önskar också att det fanns en större medvetenhet om att man måste omvända folk till vår sida. Man måste ge folk en chans att byta åsikt om man vill förändra samhället åt ett demokratiskt håll. Att få en annan person att byta åsikt är i princip omöjligt, det enda man kan göra är att underlätta processen och visa att man har rätt.

Rätt har man bara om man är beredd att ha fel, så man måste kommunicera mycket. Och blicka framåt, vara kreativ och positiv.

Då kanske vi kan börja snacka anarkism.

Relaterade websidor:

yelah.net
anarkisterna.com
cromag.se
fimbulvinter.blogspot.com
greenanarchy.org
omnipresence.mahost.org

Lästips:

Harold Barclay, *People Without Government*
Pierre Clastres, *Society Against the State*
Stanley Diamond, *In Search of the Primitive – a Critique of Civilization*
Dave Foreman, *Ecodefense*
Derrick Jensen, *A Language Older Than Words* och *Endgame vol I och II*
John Zerzan, *Against Civilization*

Namedroppade författare & skribenter:

Ward Churchill
Pjotr Kropotkin
Michail Bakunin
Margaret Atwoods
Andrew Flood
Daniel Quinn
Chellis Glendinning
Paul Shepard
Jean Liedloff
Tomas Ljungberg
Jared Diamond
Freddy Perlman